

Andlighetens koncept

I denna text, först publicerad 1982, undersöker William Hatcher den eviga individuella och gemensamma andliga tillväxtprocessen.

Den mänskliga historien har bevittnat otaliga religioner, övertygelser och filosofiska riktningars födelse, spridning och försvinnande. Trots att den skapande impulsen för var och en av dessa system utan tvekan är besläktad med många kulturella och psykologiska faktorer, är det genomgående för nästan alla den gemensamma idén att människan inte helt eller fullständig befinner sig i hennes av naturen givna mänskliga tillstånd. Det genomgående för dessa övertygelser är tanken att människan måste genomgå en fullbordande process, en skolning i själv bestämmande. Sådana processer anses vanligtvis av dess förespråkare vara det grundläggande syftet för människans existens, för genom dem förvärvar eller utvecklar människan vad som är nödvändigt och allomfattande, inte bara tillfälligt och lokalt, inom den mänskliga potentialens gränser. Genom denna process, definierar hon vad hon verkligen är genom att bli vad hon verkligen kan vara. Denna process beskrivs ofta som "frälsning", att bli upplyft ur ett tillstånd av icke pånyttfödelse (eller andlig död) till planet för en överordnad verklighet.

Uppenbarelsereligionerna har varit viktiga källor för dessa frälsnings begrepp, andliga livsåskådningar och discipliner. Historiskt sett har uppenbarelsereligionerna varit förenade i bekräftandet, var och en på sitt speciella sätt, av att det finns en objektiv verklig andlig dimension i universum och att denna andliga dimensions existens är för människan den mest grundläggande och viktigaste aspekten av hennes verklighet. Dock förefaller också religionerna, åtminstone vid första anblicken uppvisar en störande grad av skillnader i deras respektive uppfattningar om den exakta karaktären av denna andliga verklighet och hur man på rätt sätt ska förhålla till den. Dessutom förefaller de flesta av de traditionella religiösa övertygelserna som nu har kristalliserat i stela sociala mönster och dogmatiska hållningar i tanke och övertygelser med vilka den moderna livssynen med sin snabba sociala och intellektuella förändring verkar vara oförenliga.

Förändringar i det moderna samhället formas främst genom en mycket effektiv, kraftfull och etablerad vetenskap som har litet eller intet att tacka de etablerade religionerna för. Medan religion, till största delen, fortsätter att hårdare och hårdare förespråka sina motstridiga påståenden som besitter en absolut och evig sanning som inte medger några kompromisser, baseras vetenskap helt och hållet på idén att sanningen är relativ och progressiv, att det som idag är användbart och produktivt i idéernas värld och dagens tekniker kan vara helt inaktuella och improduktiva i morgon. Således har tra-

ditionell religion kommit att sky och frukta förändring medan vetenskap frodas genom dem.

Men ändå har vetenskap och teknik inte gett människan den känsla av helhet som hon så länge har sökt, även om de har givit henne en avsevärt ökad makt att styra och manipulera sin fysiska miljö. Känslan av ofullständighet och medvetandets behov av transcendens, kontakten med en djupare andlig verklighet, är utbredd i vårt samhälle. Knappast vid någon annan tidpunkt i historien eller i någon annan kultur har känslan av andlig otillräcklighet varit så akut som för närvarande är fallet i den industrialiserade högteknologiska, västerländska kulturen. Men när den moderna människan vänder sig till religion för upplysningen, finner hon alltför ofta dogmatism, som hennes sinne inte kan acceptera eller en andefattig känslobetoning, som inte är värdig att acceptera.

I ett nutida perspektiv, framträder alla stora religioner som system som framgångsrikt tillfredsställde andliga och sociala behov för vissa människor eller kultur under tidigare epoker i historien, men som inte längre är tillräckliga för att tillgodose behoven för mänskligheten i den nuvarande kritiska perioden i historien. Alltså, den moderna människan är fångad i ett allvarligt dilemma beträffande de grundläggande andliga frågorna. Å ena sidan tjänar den högeffektiva vetenskap som hon har så framgångsrikt utvecklat bara delvis till att fördjupa hennes moraliska och andliga behov – behov som enbart vetenskapen inte kan uppfylla.^[1] Å andra sidan, framträder nu de flesta av de traditionella religiösa former, ståndpunkter och föreställningar som föråldrade och irrelevanta.

Detta nutida dilemma adresseras av flera av bahá'í-trons grundläggande principer, den i historien senaste religion. Principen om vetenskapens och religionens enhet i bahá'í-tron innebär att religiös sanningen, liksom vetenskaplig sanningen (eller sanning i allmänhet), är relativ och progressiv. Den accepterar utan förbehåll att *”om religiös tro och åsikter befins stå i motsats till vetenskapliga normer är de bara vidskepelse och fantasier ...”*^[2] Speciellt beträffande andliga frågor avvisar bahá'í-tron ett dogmatiskt synsätt. Den bekräftar att det finns andliga realiteter som styrs av lagligenliga samband

[1] Till exempel, med nya kraftfulla tekniker för att manipulera människans genetiska anlag uppkommer nya och allvarliga etiska frågor om deras riktiga och ansvarsfulla användning.

[2] ‘Abdu’l-Bahá in *Bahá'í World Faith* (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust., 1956), s. 240.

och den uppmanar varje individ att anta ett vetenskapligt förhållningssätt och själv undersöka och utforska dessa andliga sanningar.^[3]

Om de stora världsreligionerna lär bahá'í-tron att alla härrör från en gemensam källa, nämligen från en, ultimata, kreativ kraft ansvarig för alla fenomen i universum, den kraft kallar vi Gud. Bahá'í vidhåller att alla de instiftande förgrundsgestalterna i de stora religiösa systemen (t.ex. Moses, Buddha, Jesus, Zoroaster, Muhammad) var utvalda kanaler eller sanna talesmän för denna unika gud och att skillnader i deras läror främst har sin grund i de varierande behoven i den kultur och tidsålder där dessa system ursprungligen kungjordes. Andra viktiga doktrinära skillnader mellan dessa system, som de som för närvarande råder, hänförs sig till felaktigheter och deras anhängares gradvisa snedvridning av dessa sociala systems utveckling efter grundarens bortgång.^[4] Emellertid är det väsentliga andliga budskapet i dessa system bekräftat vara universellt och gemensamt för alla.

Bahá'í-tron som härrör från den senaste av dessa uppenbarade händelser, från det senaste kapitlet i religionens (eviga) bok, så att säga. Bahá'u'lláh (1817-1892), grundaren av bahá'í-tron, lade fram dessa och andra läror i en serie av över 100 böcker och handskrifter skrivna främst mellan 1853 och sin bortgång 1892. Därför menar bahá'í att traditionella religioner uppfattas av den moderna människan som otillfredsställande delvis på grund av att vissa av deras läror är belastade med kultur-bundna mönster och begrepp (t.ex. kost och straffrättsliga lagar i judendomen och islám) och delvis på grund av konstgjorda snedvridningar och förvrängningar som har smugit sig in under årens lopp. Religiös dogmatism utgör ett arrogant försök att förvandla en relativ och ofullständig uppfattning av sanningen till ett absolut och oföränderligt, bindande system för hela mänskligheten, för hela den mänskliga historien. Enligt bahá'í förståelsen av dynamiken i Gud skapelse av den mänskliga naturen, kan inga sådana fasta system någonsin vara tillräckliga för mänskligheten. Bahá'í-systemet självt anses motsvara mänsklighetens behov i denna dag, men inte för all framtid.

^[3] Den föreliggande monografin utgör en ganska detaljerad diskussion av vissa aspekter av bahá'í-uppfattning om dessa andliga sanningar och realiteter, med litet eller inget försök att förklara grunden på vilken en sådan uppfattning vilar. Det senare var syftet för ett tidigare verk av den nuvarande författaren, publicerad som *"Science of Religion," Bahá'í Studies*, vol. 2, rev. ed., 1980.

^[4] Man får också inte glömma bort att, med undantag för historiskt sätt de senare av dessa system (t.ex. Islám), har vi inte någon direkt tillgång till de exakta orden eller den rena formen av den ursprungliga läran given av grundaren. Dessutom är de olika tolkningar, som teologer och tänkare senare har bibringat de nedtecknade dokument som finns, betingade att begränsas av olika kulturella faktorer och kan därför inte betraktas att helt autentiskt återge grundarens tankar.

Bahá'í menar att det grundläggande andliga budskapet som är gemensamt för de uppenbarade religionerna utvecklats gradvis och mer fullständig uttrycks i varje på varandra följande uppenbarelser. Man skulle därför förvänta sig att bahá'í-tron, när den är det allra senaste gudomligt inspirerade uttrycket för andlig sanning för mänskligheten innefattar ett mer fullständig utvecklat och djupare uttryck av denna sanning.

Jag tror att så är fallet och på följande sidor har jag citerat frikostigt och ibland rikligt, ur bahá'í-skrifterna i ett försök att förmedla till läsaren något av den fantastiska andliga rikedom som de innehåller. Men alla de idéer och åsikter som uttrycks häri bör strikt betraktas som inte något annat än ett försök av sinnet att förstå något av den outgrundliga innebörden latent i Bahá'u'lláhs, 'Abdu'l-Bahás och Shoghi Effendis skrifter. I ett försök att begränsa omfattningen av denna monografi till rimliga proportioner och att uppnå en ordnad framställning, jag har genomgående fokuserat på konceptet andlighet, på en intellektuell och logisk förståelse av andlighet. Detta arbete försöker inte på något sätt vara en manual för att uppnå andlighet utan syftar endast till att uppnå, i den mån det är möjligt, en klarare uppfattning om vad uppnåendet innebär.

Naturligtvis är det lättare att uppnå målet när vi har en tydlig uppfattning om vad dess förverkligande innebär. Jag har erbjudit denna text för publicering med förhoppningen att den i någon grad kan bidra till den gemensamma uppgiften som vi alla har att försöka uttrycka vår andliga förståelse för varandra, särskilt då jag redan rikligt dragit nytta av insikter och reflektioner av så många i detta avseende.

I. Den mänskliga naturen

1. Den mänskliga karaktärens grundläggande delar

Bahá'í-skrifterna formulerar en modell för den mänsklig naturen och dess funktion som ser människan som en produkt av två grundläggande villkor, fysiska (materiella) och andliga (icke-materiella). Den fysiska dimensionen av människans existens härrör från hennes genetiska anlag, fastställda vid befruktningen, plus denna konfigurations samverkan med miljön. Detta samspel skapar en inre, fysisk miljö som är unik för varje individ, men delar gemensamma drag med alla medlemmar i människosläktet. Den mänskliga naturens andliga dimension härrör från förekomsten av ett icke-materiellt väsen, en själ, som blir individualiserad, som är förklarad, vid befruktningssögonblicket. Precis som människans fysiska kropp har olika fysiska förmågor, så har själen har sina förmågor, människans så kallade andliga förmåga. Bland de viktigaste andliga förmågor som anges i bahá'í-skrifterna som kännetecknar människan är intellekt eller förståelse, hjärtat eller förmåga för medkänsla och viljan (förmågan att initiera och upprätthålla handlingar).

Samspelet mellan individen och hennes miljö påverkar inte bara hennes kropp utan även hennes själ. Det utvecklar både den genetiskt givna fysiska förmågan och den initialt givna andliga förmågan. Dessa interaktioner kan kallas lärande eller utbildning och de ger upphov till en tredje aspekt av människans totala karaktär, en aspekt som är både fysisk och andlig.

Sammanfattningsvis finns det tre viktiga aspekter av människans karaktär. Hennes genetiska anlag, som är enbart fysiskt, hennes själ och dess förmågor, som är rent andliga och utbildning som är både fysisk och andlig.^[5]

^[5] Enligt bahá'í-uppfattningen är varje individs själ evig medan kroppen är det element som är föremål för fysiskt sönderfall, dvs död. Därmed är själen den verkliga källan för individens medvetande, personlighet, och jag. Själen är inte beroende av kroppen utan snarare är kroppen ett instrument för själen under sin jordiska existens när själen och kroppen är länkade till varandra. Bahá'í-skrifterna klargör också otvetydigt bahá'í-övertygelsen att varje mänsklig själ inte är förutvarande utan blir "individualiserad" vid befruktningen. Bahá'ier tror därför inte på reinkarnation – doktrinen att samma individuella själ återvänder i olika kroppar för att leva annorlunda eller successiva jordiska liv. Den förklarar i stället att själen utvecklas mot Gud efter den fysiska kroppens död och att denna progression sker i andra, rent andliga (dvs. icke materiella) sfärer av existens.

Naturligtvis kan vi inte se själen eftersom den inte är fysisk, men vi kan härleda dess existens från observerbara effekter. Grovt sett kan vi konstatera att de högre apornas fysiska förmågor och i synnerhet deras centrala nervsystemet skiljer sig inte nämnvärt från människans. Men dessa varelser tycks sakna medvetande, självkänedom, avsiktlig tankeverksamhet det som kännetecknar människan. I bästa fall, verkar de bara kunna "reagera" med betingade reflexer snarare än som människan med intuitiva, själv initierade tankar, eftersom det innebär långa kedjor av slutledning och förutseende och anpassning till förutsedda framtida händelser (dvs. hypoteser).

I boken *Några besvarade frågor* talar 'Abdu'l-Bahá om dessa tre grundläggande aspekter av människans karaktär:

”Människan har en medfödd, ärftlig och förvärvad karaktär som förvärvas genom utbildning.”

”Fastän än den medfödda karaktären, även om den gudomliga skapelsen är enbart god, beror ändå skillnaderna i människans karaktär på vilken grad hon innehar, de är alla goda men några mer än andra. Således har varje människa intelligens och förmåga men intelligens, förmåga och fallenhet är olika från person till person.”

”Beträffande skillnaden i ärvda egenskaper, de kommer från styrkan och svagheten i människans konstitution – det vill säga, när båda föräldrarna är svaga blir även barnen svaga om de är starka blir barnen robusta.”

”När det gäller skillnader i karaktär till följd av utbildning, är den mycket stor, för utbildning har ett mycket stort inflytande. ... Utbildning måste ges den största vikt, för precis som sjukdomar är mycket smittsamma för världens människor, är karaktären mycket smittsamma i andens och hjärtats sfär. Skillnaden utbildning åstadkommer är mycket stor och den utövar ett mycket stort inflytande.”^[6]

Från detta och andra liknande stycken i bahá'í-skrifterna är det uppenbart att den medfödda karaktären härrör från själens förmåga medan den medärvda karaktären härrör från individens genetiska anlag. När en gång fastställda förblir dessa två delar av människans karaktär oförändrade men genom utbildningen kan människan utveckla dessa förmågor antingen till en relativt hög grad eller till en relativt låg nivå vilket medför betydande skillnader i förmåga som inte enbart kan tillskrivas antingen ärftlig eller medfödd andlig förmåga.

2. Andlighet – definition

Vi har använt ordet ”*förmåga*” både om individens andliga och fysiska förmögenheter. Ordet har lusten av något potentiellt som skall uppfyllas eller uppnås (och något som är kapabelt att utföra och prestera). Det är uppenbart att individen vid födelsen till denna värld kan manifesteras mycket få av de förmågor som den mogna, den vuxna människan besitter. Vi vet dessutom att om barn inte blir ordentligt omhändertagna och försedda med en mängd stödsystem och en tillväxt-främjande miljö, kommer de aldrig uppvisa sådana förmågor. Livet är alltså en tillväxtprocess. Människan inleder processen som ett litet bylte med potential och fortsätter att utveckla sin potential till det bättre eller sämre genom utbildning (i allmänhet ansett vara summan av all miljömässig påverkan på individen plus individens reaktion på dessa influenser).

[6] 'Abdu'l-Bahá, *Några besvarade frågor*, 57:2, 57:3, 57:5, 57:8.

Enligt bahá'í-läran är själva syftet med människans liv att till fullo utveckla den rätta, harmoniska andliga förmågan. Detta är det mest värdefulla målet eftersom andlig förmåga är en del av den odödliga själen (se not 13) som för evigt består medan kroppen och dess förmågor inte består för evigt. Då kroppen är det ett instrument för själens utveckling under detta jordiska liv och således kan inte fysisk hälsa och utveckling försummas utan måste istället tjäna det primära målet att främja själen framåtskridande.

Bahá'u'lláh uttrycker denna sanning koncist och kraftfullt!

”Genom lärorna från denna sanningens Morgonstjärna kommer varje människa att göra framsteg och utvecklas tills hon når det tillstånd där hon kan uppenbara alla de slumrande krafter, varmed hennes innersta, verkliga jag har begåvats. Det är till just detta ändamål Guds Profeter och Hans Utvalda har framträtt bland människorna i varje tidsålder och religionsordning, och ådagalagt en sådan kraft som är Guds verk och en sådan makt som endast den Evige kan framvisa”^[7]

Processen att utveckla en andlig förmåga kallas för andlig tillväxt eller helt enkelt andlighet. Därmed kan vi formulera en fungerande (operationell) definition av begreppet andlighet enligt följande: Andlighet är en processes av fullständig, fullgod, tillbörlig och harmonisk utveckling av den andliga förmågan. Oandlighet är däremot antingen brist på utveckling av dessa förmågor, deras obalanserade eller oharmoniska utveckling (t.ex. en utveckling som utesluter andra) eller eljest felaktig (orättmätig) utveckling och/eller användning av dessa förmågor.

Med denna definition av andlighet i åtanke, kan vi också formulera en fungerande definition av bahá'í-moral: Det som befrämjar och utvecklar en process av andlig utveckling är bra och det som tenderar att hämma den är dåligt. Varje lag, rådslag eller beteendemässig norm i bahá'í-trons skrifter kan i stor utsträckning förstås utifrån detta perspektiv.

3. Den mänskliga naturens dualitet

Den enda del av människans karaktär som kan förändras är den som förvärvats genom utbildning, det sistnämnda begreppet kan i vid bemärkelse förstås som summan av alla influenser på individen som härrör från hennes möten med och hennes reaktioner på sin omgivning. Emellertid är den mänskliga situationen sådan att varje influens och definitivt inte alla av våra reaktioner på dessa influenser befrämjar andliga framsteg. Alltså innebär en andlig tillväxt process ett lärande av lämpliga gensvar på olika omständigheter och hur vissa typer av handlingar initieras. Andlig tillväxt är en utvecklingsprocess av en speciell natur.

^[7] Bahá'u'lláh, *Axplock* 57:3.

Erfarenheterna från vårt liv under den period när kroppen och själen är förbundna, är spänningar mellan motsägelsefulla och motstridiga krafter. 'Abdu'l-Bahá förklarar att dessa spänningar är resultatet av dualiteten mellan människans fysiska och andliga natur. Å ena sidan, har människans kropp legitima fysiska behov som fordrar tillfredsställelse: Föda, husrum, kamratskap och skydd från hotande faror. När människan försöker tillfredsställa dessa behov, förleds hon lätt till habegär, aggressivitet och okänslighet för andras behov. Å andra sidan har människans själ även inneboende behov som kräver tillfredsställelse. Dessa behov är metafysiska och immateriella. De förmår individen att söka mening och syfte i livet och att etablera en verklig relation till Gud, till sig själv och sina medmänniskor. Fast än dessa verkliga relationer kan och måste uttryckas med fysiska medel, är de huvudsakligen immateriella. Det innebär underkastelse under Guds vilja, accepterande av vårt beroende av en högre makt än oss själva. Det innebär självinsikt, upptäckten av både våra begränsningar och våra särskilda talanger och förmågor. Och det kräver ett erkännande av och respekt av andras rättigheter. Detta innebär att vi inser och förstår att alla andra människor har behov liknande våra egna och att vi accepterar allt vad detta faktum innebär för våra relationer till och handlingar gentemot andra.

Naturligtvis är det definitivt inte så att bahá'í-tron är den första övertygelsen att erkänna denna dualitet i människans natur. Men bahá'í-synen på denna tudelning skiljer sig avsevärt från vissa åsikter som ofta tillskrivs andra trossystem för bahá'í-tron pålägger inte ett absolut (ont-gott) värdeomdöme på dualiteten, att allt andligt är gott och allt materiellt är ont. Bahá'í-skrifterna klargör att människan kan missbruka hennes andliga förmågor precis lika lätt som hon kan missbruka sina materiella. Samtidigt som människans materiella förmågor (människans alla naturliga förmågor) ses som guda givna och därför i sig själv goda (metafysiskt). Eftersom de moraliska kategorierna, gott och ont är relativa termer är en viss individs handling, relativt sett, mindre bra än en annan handling om den andra handlingen skulle vara mer gynnsam för den andliga tillväxtprocessen. Dessutom leder bahá'í-skrifterna oss till att förstå att Gud bedömer mänskliga handlingar endast med avseende på handlingarna verkligen är logiskt möjliga för individen i en given situation. Att döma annars skulle vara liktydigt med att kräva av människan vad som är bortom hennes förmåga eller för att återge Bahá'u'lláhs ord, *"inte heller kommer Han att belasta någon själ över dess förmåga"*^[8]

Med andra ord, endast riktningen av den andliga tillväxtprocessen är absolut, den går mot det ideala (ouppnåeliga) den gudalika fulländningen. Men själva

[8] Se *Axplock ur Bahá'u'lláhs skrifter*, 52:2 – *"Han har förlänat varje själ förmågan att känna igen Guds tecken. Hur kunde Han annars ha fullbordat Sitt vittnesbörd till människorna, om ni är bland dem som betänker Hans sak i era hjärtan. Han kommer aldrig att behandla någon orättfärdigt, inte heller kommer Han att belasta någon själ över dess förmåga."*

processen genomlevs relativt av varje individ enligt ens andliga och materiella naturliga begåvning plus de val man gör av fri vilja i samband med livets speciella omständigheter. Eftersom endast gud känner till en individs verkliga begåvning och omständigheter, kan bara Gud bedöma graden av moraliskt ansvar för individen i någon situation.^[9]

Följande är det sättet som 'Abdu'l-Bahá beskriver den grundläggande och inneboende godheten i alla mänsklig förmåga, materiell eller andlig:

"I skapelsen finns det inget ont, allt är gott. Detta gäller även vissa till synes klandervärda egenskaper och benägenheter som till synes verka vara inneboende hos vissa människor, men som inte är klandervärda. Till exempel, kan man i början av livet för ett ammande barn se tecken på girighet, ilska och temperament och så då kan hävdas att gott och ont är medfött i människans natur och att det strider mot att allt är gott i naturen och skapelsen. Svaret på detta är att girighet som innebär att efterfråga något mer är en berömvärd kvalitet under förutsättning att den används på lämpligt sätt. Om en människa är girig i att förvärva vetenskap och kunskap eller att bli medkännande, generös och rättvis är det, det mest lovvärda. Om hon vänder sin ilska och vrede mot blodtörstiga tyranner som är som vildsinta bestar är det mycket lovvärt men om hon inte använder dessa egenskaper på ett rätt sätt är det klandervärt.

Därav följer att inte finns någon ondskas i skapelsen och naturen men när människans medfödda kvaliteter används på ett orättmätigt sätt blir det klandervärt."^[10]

Således är kroppens huvudsakliga funktion att fungera som ett instrument för själen under den tid den odödliga själen är förbunden med den dödliga kroppen. Denna period utgör den första etappen av en evig tillväxt. Kroppens förmåga, när den används på rätt sätt, bidrar till andlig tillväxt. Dess materiella förmågor är inte något mer inneboende ont än själens egna förmågor. Både materiell och andliga förmåga blir skadlig om de missbrukas genom falsk eller felaktig utveckling.

Emellertid betonar Bahá'u'lláh och 'Abdu'l-Bahá det faktum att materiell förmåga måste vara strängt disciplinerad (inte undertryckt) om den skall kunna tjäna sitt syfte som medel för andlig tillväxt. Då uppfyllandet våra fysiska behov lätt kan förleda oss att bli aggressiva mot andra och okänsliga för

^[9] Detta rön förklarar den hävdvunna befallning uttryckt av nästan alla religiösa profeter och tänkare att ingen människa kan bedöma någon annan individs andliga och moraliska värde. Detta har ingenting att göra med samhällets rätt att skydda sig mot antisocialt beteende som avsiktligt begås av moraliskt okänsliga individer eller ofrivilligt av sjuka eller missriktade individer.

^[10] 'Abdu'l-Bahá, *Några besvarade frågor*, 57:10-11.

deras behov, individen måste engagera sig i en daglig kamp med sig själv för att bibehålla rätt perspektiv på livet och dess andliga mening.^[11]

Mer kommer att senare nämnas om denna dagliga andliga disciplin. Den viktigaste punkten är att spänningen mellan det materiella och andliga i människan är en kreativ spänning avsiktligt given av Gud, en spänning, vars funktion är att ständigt påminna individen om nödvändigheten av att sträva vidare på den andliga tillväxtens väg. Dessutom tillhandahåller förekomsten av en fysisk kropp med dess dagliga behov möjligheter för individen att genom handling dramatisera graden av den andlighet som man har uppnått och göra en realistisk bedömning av sina framsteg.^[12]

Om människan inte hade denna andliga och materiella dualitet i sin karaktär, skulle hon besparas de obehagliga spänningar som ofta åtföljer kampen att ta ett steg på vägen för andlig tillväxt, men hon skulle då också förnekas möjligheten till den tillväxt som denna dualitet medger.

^[11] Dessutom gör bahá'í-skrifterna helt klart att bahá'í inte tror på en objektiv förekomst av satan eller sådana onda makter eller krafter (jfr *Några besvarade frågor*, Nr. 74, "Godheten och ondskan". Där förklaras att vad man uppfattar som ont inom sig själv är helt enkelt avsaknad av vissa positiva förmågor (deras avsaknad kanske uppfattas på ett särskilt påtagligt sätt om individen plötsligt befinner sig i en situation där den saknade förmågan skulle ha varit mycket användbar). Likaså bekräftas att starka eller irrationella maningar inte är resultatet av handlingar emot oss av några utomstående onda krafter utan snarare kommer från våra egna subjektiva önskemål som uppkommer inom oss, antingen beroende på en tidigare brist på ordentlig disciplin eller förekomsten av vissa djupa behov som vi kan ha försummat att uppfylla på ett adekvat sätt (eller som inte i något fall har varit rättmätigt uppfyllda). 'Abdu'l-Bahá förklarar att felaktig utveckling kan förvrida vår inneboende goda, naturliga (Guda-givna) förmåga till negativ och destruktiv förvärvad förmåga: "... det finns två typer av förmåga, medfödd och förvärvad förmåga. Den medfödda som är Guds skapelse är enbart god – i den medfödda naturen finns inget ont. Den förvärvade förmågan kan dock bli orsaken till ondskan. Till exempel, Gud har skapat alla människor på ett sådant sätt och har gett dem en sådan konstitution och en sådan förmåga att de kan dra nytta av socker och honung och bli skadade och förstörda av gift. Denna natur och konstitution är medfödd och Gud har förlänat den lika mycket till alla människor. Om människan börjar lite i sänder med att vänja sig med att förgifta sig genom att ta en liten mängd varje dag och gradvis öka den tills hon når sådan punkt då hon inte kan leva utan många gram opium varje dag, den naturliga förmågan har således blivit helt förvriden. Betänk hur mycket fysisk förmåga och konstitution kan förändras, tills de blir helt förvridna av olika vanor och träning. Förebrå inte de onda på grund av deras medfödda förmåga och natur utan snarare på grund av den som de själva har förvärvat." ~ *Några besvarade frågor*, 57.9, Skillnader i mänsklig karaktär.

^[12] Till exempel, eftersom alla vet vad den fysiska känslan av hunger innebär, fordrar de som gärna offerar sitt eget fysiska välbefinnande för att hjälpa och inge andra en viss respekt och de förmedlar en andlig verklighet till dem på ett sätt som vida överskrider en predikan eller en filosofisk diskurs.

4. Metafysiska överväganden

Vi har sett hur bahá'í-konceptet andlighet naturligt och logiskt härrör från ett sammanhängande koncept om människans natur och guds syfte för människan. Men man måste ändå medge att en paradox verkar vara kärnan i denna process eller åtminstone vår erfarenhet av processen under detta jordiska liv. Paradoxen är att Gud har gett människan omedelbar och lätt tillgång till den materiella verkligheten medan förnekar henne en sådan omedelbar tillgång till den andliga verkligheten. Detta verkar vara en märklig sak som Gud har gjort, då den i själva verket viktigaste aspekten av verkligheten är den andliga och vårt grundläggande syfte i livet är andligt. Om den mänskliga existensens andliga dimensionen i slutändan är den mest riktiga, varför uppfattar vi omedelbart endast en mindre betydande del av den totala verkligheten? Kort sagt, varför uppmanar Gud oss att sträva efter ett andligt syfte medan vi är nedsänkta i materialismens hav?

För många människor utgör denna grundläggande uppfattning om våra mänskliga betingelser inte bara en paradox utan är en regelrätt motsägelse. Det är omöjligt, säger de, att det kan finnas en osynlig värld och dolda andliga realiteter så mycket mindre tillgänglig än den materiella verkligheten. Den mest uppenbara förklaringen till den andliga verklighetens otillgänglighet är att den inte finns. Oavsett om paradoxen uttryckts så här starkt utgör den fortfarande den grundläggande stötestenen för ateister och tvivlare, materialister och positivister oavsett vilken filosofisk linje deras synsätt har i andliga frågor. För även om man blir övertygad om att det finns en betydande, icke materiell dimension av objektiv verklighet, är den logiska förklaringen till att den har blivit avsiktligt dold från omedelbar tillgång av en gud som ändå håller oss ansvariga för att tillbörligt relatera till den, fortfarande oklar.

Lyckligtvis för våra försök att förstå den djupare innebörden av bahá'í-konceptet andlighet, har Bahá'u'lláh i tydliga ordalag förklarat det underliggande gudomliga syftet bakom det mänskliga tillståndets grunddrag. Förklaringen beror av principen ”*avskiljande och utmärkande*” när Gud önskar att personlig moral och andligt uppnående skall vara resultatet av individens eget ansvar och självstyrda strävan. Bahá'u'lláh bekräftar otvetydigt att Gud skulle kunnat ha skapat andlig sanning och andlig verklighet som något ovedersägeligt uppenbart och med direkt tillgång för våra andliga sinnen som det materiella är för våra fysiska sinnen. Men skulle han ha gjort det, skulle människan för evigt vara berövad en viktig erfarenhet, erfarenheten av andlig försakelse. Som universum nu är nu ordnat kan alla få erfarenhet av att gå från ett tillstånd av relativt tvivel, osäkerhet, otrygghet och rädsla till relativ förvisning, trygghet, kunskap och tro.

På denna resa får vi viktiga lärdomar som annars skulle förnekas oss. Vi värderar sann andlighet mer efter att ha upplevt, oavsett graden, dess brist och vi är tacksamma över att ha haft förmånen att delta i och bidra till dess förverkligande. Allt detta skulle inte vara möjligt om andlig kunskap och ful-

lkomlighet helt enkelt var vårt naturliga tillstånd från ögonblicket av vår skapelse.

I följande stycke förklarar Bahá'u'lláh principen om *avskiljande och utmärkande*:

”Guds avsikt med människans skapelse har varit och kommer alltid att vara, att möjliggöra för henne att lära känna sin Skapare och nå Hans närvaro. ... Vemhelst, som igenkänt den gudomliga ledningens Morgongryning och beträtt Hans heliga förgård, har närmat sig Gud och nått Hans närhet, ... Vemhelst som har undgått att igenkänna Honom skall ha dömt sig själv till avlägsenhetens förtvivlan, en avlägsenhet som inte är något annat än fullkomlig intighet och den nedersta eldens väsende. Sådant skall hans öde bli, fastän han utifrån sett kan innehava jordens högsta säten och vara uppsatt på dess mest upphöjda tron.” 29:1

”Han, som är sanningens Morgonstjärna, är utan tvivel fullt i stånd att rädda egensinniga själar undan sådan avlägsenhet och att förmå dem att närma sig Hans förgård och nå Hans närhet. ’Om Gud hade behagat, hade Han säkerligen gjort alla människor till ett folk.’ Hans avsikt är emellertid att göra det möjligt för de i anden rena och de i hjärtat avskilda att höja sig till stränderna av den allra största Oceanen i kraft av sin inneboende förmåga, så att de som söker den Allhärliges skönhet må utmärkas och skiljas från de egensinniga och förvända. Så har det blivit förordnat av den allhärliga och lysande Pennan ...” 29:2

”Att Uppenbararna av gudomlig rättvisa, den himmelska nådens Morgongryningar, då de har framträtt bland människorna, alltid har varit i avsaknad av allt jordiskt herravälde och berövade tillgång till världslig makt måste tillskrivas denna samma princip om avskiljande och utmärkande, vilken besjälar det gudomliga syftet. Skulle det eviga Väsendet uppenbara allt det, som ligger förborgat inom Honom, skulle Han lysa i Sin härlighets överflöd skulle ingen firmas som ifrågasatte Hans makt eller förkastade Hans sanning. Ja, alla skapade ting skulle bli så bländade och lamslagna av spåren av Hans ljus, att de förvandlades till fullkomligt intet. Hur kan de fromma under sådana förhållanden särskiljas från de styvsinta?”^[13] 29:3

Från detta stycke, kan vi förstå att ogripbara abstrakta formuleringar om andliga realiteter inte är en tillfällighet utan snarare en avsiktlig och grundläggande aspekt av guds syfte för människan. Naturligtvis, om gud hade skapat oss utan någon andlig benägenhet eller uppfattningsförmåga, om han hade nekat oss omedelbar tillgång till någon del av verkligheten, materiell eller andliga eller om han hade skapat oss med andlig och metafysisk längtan omöjlig att sant tillfredsställa, skulle vi inte kunna lyckas med vår grundläggande

^[13] *Axplock*, Nr. 29:1-3.

uppgift. Genom att inleda den eviga andliga tillväxtprocessen, en andlig och materiell hybrid, med omedelbar tillgång till den materiella verkligheten och begåvade med betydande fysiska och intellektuella krafter, kan vi gradvis lära oss den andlig utvecklings subtiliteter. Genom att i första hand erfara ordning och lagbundenhet i den fysiska skapelsen, kan vi förstå att det osedda andliga riket likaså är ordnat och styrt av lagar, orsak och verkan. Först intuitivt, sedan uttryckligt och intellektuellt och slutligen genom en verklig andlig erfarenhet och inre utveckling, lär vi oss att medvetet delta i denna andliga ordning. Det blir en daglig verklighet med lika och större närhet än den fysiska upplevelsens närhet. Ja, som Bahá'u'lláh förklarar att om vi uppfyller vårt ansvar och lär oss vår läxa och kommer vi vara redo vid tidpunkten för vår fysiska död att gå vidare till ett rent andligt rike. Vi har då redan blivit bekanta med dess grundläggande lagar och sätt att fungera och vi kommer därför vara förberedda att ta inleda våra liv i det nya riket och fortsätta vår tillväxt på ett harmonisk och tillfredsställande sätt:

”Guds Profeter och Budbärare har sänts ned i den enda avsikten att vägleda mänskligheten till sanningens raka stig. Syftet bakom deras uppenbarelse har varit att fostra alla människor, så att de i dödens stund må uppstiga i yttersta renhet och helighet och fullständigt frigjorda till den Högstes tron.”^[14]

^[14] *Axplock*, Nr. 81:1. För en liknande diskussion av en del av dessa punkter se *”The Metaphorical Nature of Physical Reality”*, av John S. Hatcher, *Bahá'í Studies*, vol. 3, 1977.

II. Den andliga tillväxtprocessen

1. Förutsättningar för andlig tillväxt

Andlighet är en process av människans inneboende andliga förmågors verklig utveckling. Men hur inleds processen och hur upprätthålls den? Vilket är förhållandet mellan andlig utveckling och andra typer av utvecklingsprocesser (t.ex. formell utbildning)? Varför verkar det vara så att så få människor sålunda har vikt sina liv till och engagerat sig för att utöva andlighet? Svaren på dessa och andra liknande frågor ges i bahá'í-skrifterna, men vi måste gå systematiskt tillväga för att få ett perspektiv.

Den klart viktigaste förutsättningen för att inleda den andliga utvecklingsprocessen är medvetenhet om att processen är nyttig, nödvändig och realistiskt möjligt. Individerna måste bli fullständigt medveten om den objektiva existensen av den andliga dimensions verklighet. Eftersom sådana andliga realiteter som Gud, själen och sinnet inte är direkt observerbara, har människan ingen omedelbar tillgång till dem. Hon har bara indirekt tillgång till de observerbara effekter som dessa andliga realiteter kan framkalla. Bahá'í-skrifterna bekräftar detta och hävdar att gudsmanifestationen (eller profeten) är den viktigaste observerbara realitet som ger människan tillgång till en immateriell verklighet:

”Eftersom dörren till kunskapen om dagarnas Uråldrige sålunda är stängd framför ögonen på alla varelser, har den oändliga nådens Källa, i enlighet med sitt yttrande ”Hans nåd har övergått allt; Min nåd har omslutit dem alla”, förmått dessa lysande helighetens Ädelstenar att träda fram ur andens rike i det mänskliga templets ädla form och bli manifesterade för alla människor, så att de må skänka världen det oföränderliga Varats mysterier och kungöra subtiliteterna i Hans oförgängliga Väsen. Dessa helgade Spegel, dessa den uråldriga härlighetens Dagbräckningar, är alla och envar Talesmän på jorden för Honom, som är universums centrala Sfär, dess Väsen och yttersta Syfte.”^[15]

I ett annat stycke har ‘Abdu’l-Bahá sagt:

”Kunskap om den gudomliga realiteten är på intet sätt möjlig men kunskapen om Guds manifestationer är kunskap om Gud på grund av frikostigheten, prakten och de gudomliga egenskaper som är uppenbara i dem. Sålunda, vem som än förvärvar kunskap om Guds manifestationer kommer därför att nå fram till kunskapen om Gud och vem som än är för-

^[15] Bahá'u'lláh, *Visshetens bok*, Nr. 106.

sumlig med kunskapen om de heliga Manifestationerna kommer att vara berövad den kunskapen.”^[16]

Således utgör Manifestationerna den del av den observerbara verkligheten som lättast leder människor till kunskap och medvetenhet om den andliga dimensions existens. Naturligtvis kan bara de som lever under en Manifestations tid direkt observera honom, men hans uppenbarelse och hans skrifter utgör en permanenta observerbara förhållanden som möjliggör för oss att bibehålla en ändamålsenlig innebörd i våra övertygelser, koncept och metoder:

”Säg: Det första och det förnämsta vittnesbördet, som bekräftar Hans sanning, är Hans eget Jag. Närmast efter detta vittnesbörd kommer Hans uppenbarelse. För den, som underlåter att erkänna antingen det ena eller det andra, har Han fastställt de ord Han har uppenbarat som prov på Sin verklighet och Sin sanning.”^[17]

På andra ställen i bahá'í-skrifterna är det förklarat att allt i den observerbara verkligheten, när den uppfattats rätt, manifesterar en aspekt av Gud, dess skapare. Dock är det endast en medveten, beredvillig, intelligent varelse som människan som kan reflektera (oavsett i vilken begränsad grad) över Guds högre aspekter. Gudsmanifestationer som är de *”mest fulländade, de mest framstående och de förträffligaste”*^[18] av människor har av Gud förlänats med en transhuman^[19] andlig förmåga som utgör det mest fullständiga uttrycket för den gudomliga observerbara verkligheten.

Således är det första steget på vägen till andlig tillväxt att bli så mycket medveten som möjligt om verkligheten om den andliga sfären av existens. Nyckeln till en sådan medvetenhet är kunskap om Guds manifestationer.

^[16] ‘Abdu’l-Bahá, *Några besvarade frågor*, Nr. 59:9.

^[17] *Axplock*, Nr 52:2.

^[18] *Axplock*, Nr. 90:2.

^[19] Transhumanism är ett sätt att tänka på framtiden som förutsätter att den mänskliga arten i dess nuvarande form inte representerar slutet på vår utveckling utan är i en relativt tidig fas. Formellt definierat är transhumanismen följande:

- En intellektuell och kulturell rörelse som hävdar möjligheten och önskvärdheten i att i grunden förbättra det mänskliga tillståndet genom tillämpat förnuft, särskilt genom att utveckla och göra vida tillgängligt teknologier för att eliminera åldrandet och att göra radikala förbättringar av mänskligt intellekt och fysiska och mentala förmågor.
- Studiet av konsekvenserna, löftena och de potentiella farorna av teknologier som kan få oss att övervinna grundläggande mänskliga begränsningar, och de relaterade studierna av etiska frågor som berör utvecklandet av sådan teknologi.

- Se även: <http://politiskfilosofi.com/2010/12/20/vad-ar-transhumanism/#sthash.sbAd-kN8S.dpuf>

Eftersom manifestationerna är en unik länk mellan människan och den andliga realitetens osynliga värld utgör kunskap om manifestationen grunden för hela den andliga utvecklingsprocessen.^[20] Det betyder inte att verkliga andliga framsteg inte kan äga rum innan man erkänner och accepterar Manifestationen.^[21] Emellertid hävdar bahá'í-skrifterna att för utvecklingen på vägen mot andlighet bortom en viss nivå är kunskap om Manifestationen nödvändig. Under varje individs liv måste förr eller senare (i den här världen eller i nästa), kunskap om och erkännandet av Manifestationen uppnås.

Naturlig uppstår frågan om vilka steg som leder till ett erkännande av Manifestationen. Även här är Bahá'u'lláh ytterst klar och tydlig:

”Den första plikten som föreskrivits av Gud för Hans tjänare är erkännandet av Honom som är Hans uppenbarelses Gryning och Hans lagars Källsprång, som företräder gudomligheten i både Hans saks konungarrike och i skapelsens värld. Vemhelst som utför denna plikt har uppnått allt gott; och vemhelst som berövats den har gått vilse, även om han är upphovet till varje rättfärdig handling. Det åligger var och en som når denna mest upphöjda ställning, denna överlägsna härlighets höjdpunkt, att följa varje föreskrift av Honom som är världens Åstundade. Dessa tvillingplikter är oskiljbara. Ingen av dem kan accepteras utan den andra. Sålunda har det förordnats av Honom som är den gudomliga inspirationens Källa.”^[22]

Även om erkännandet av manifestationen beskrivs som vara lika med ”allt gott” är enbart erkännandet inte en tillräcklig grund för andlig tillväxt. Strävan efter att anpassa sig till normer för uppförande, tänkande och ståndpunkter som uttryckts i de olika lagar instiftade av Manifestationen är också en in-

^[20] Angående detta säger Bahá'u'lláh: *”Varken vaxljuset eller lampan kan tändas genom deras egna ohjälpta ansträngningar, ej heller kan det någonsin bli möjligt för spegeln att befria sig själv från smutsen. Det är klart och uppenbart att förrän en eld tändes kommer lampan aldrig att bli brinnande och om inte smutsen torkas bort från spegelns yta kan den aldrig uppvisa solens bild eller återkasta dess ljus och härlighet.”* ~ Axplock, 27:3. Han fortsätter med att påpeka att det krävs att ”en eld tänds” och att ”vägledningens ljus” sänds ned från Gud till människan genom manifestationer.

^[21] Bahá'u'lláh beskriver i ett av sina verk de steg som leder fram till accepterandet av manifestationen som ”sökandets dal”. Det är en period under vilken man ingående tänker på människans villkor, söker svar på genomträngande frågor och förfinar och utvecklar sina förmågor som förberedelse för deras fulla användning. Det är en period med ökande oro och otålighet över okunskap och orättvisa.

^[22] Axplock, Nr. 155:1.

neboende, oskiljaktig del av^[23] denna process. Uppfattningen att stora ansträngningar är nödvändiga för den andliga processens tillväxt förekommer genomgående i alla bahá'í-skrifter:

”Den oförliknelige Skaparen har skapat alla människor av ett och samma ämne och har upphöjt deras verklighet över återstoden av Sin skapelse. Framgång eller misslyckande, vinst eller förlust, måste därför bero av människans egna ansträngningar. Ju mer hon strävar, desto större blir hennes framsteg.”^[24]

”Du skall veta att alla människor skapats till det som bestämts av Gud, Vaktaren, den i sig själv Varande. Åt var och en har det föreskrivits ett förutbestämt mått, i enlighet med förordningarna i Guds mäktiga och välbevarade skrifter. Allt det som finns slumrande inom er kan emellertid endast uppenbaras som ett resultat av er egen vilja.”^[25]

”... Han anförtrott åt varje skapat ting ett tecken på Sin kunskap, så att inte någon i Hans skapelse skall vara berövad sin andel i att giva uttryck åt denna kunskap var och en i enlighet med sin förmåga och sin ställning. Detta tecken är spegeln för Hans skönhet i skapelsens värld. Ju större ansträngningen är som utvecklas för renandet av denna upphöjda och ädla spegel, desto trognare kommer den att förmå återspegla härligheten i Guds namn och egenskaper och uppenbara undren i Hans tecken och kunskap. ... Det han inte råda något som helst tvivel om, att denna spegel till följd av varje människas medvetna ansträngningar och utövandet av hennes egna andliga gåvor kan bli så renad från världsligt förorenande slagg och frigjord från sataniska inbillningar, att den kan närma sig den eviga helighetens ängder och nå den evigt bestående gemenskapens förgårdar.”^[26]

”Individuell strävan är en viktig förutsättning för erkännande och godtagande av Guds sak. Oavsett hur stark den gudomliga nåden är, såvida den

[23] Bahá'u'lláh och ‘Abdu’l-Bahá understryker att mänskligheten nu genomgår en gemensam evolutionsprocess, står på tröskeln för mognad. Gud kräver nu mer av människan, i synnerhet att hon tar ansvar för processen för sin egen utveckling: *”För i denna heliga religionsordning, kröningen av flydda tider och kretslopp, är sann tro inte bara en bekräftelse på Guds enhet, utan även ett sätt att leva livet som kommer att uppvisa alla fullkomligheter som en sådan tro innebär.”* ‘Abdu’l-Bahá, *Den gudomliga levnadskonsten* (Wilmette: Bahá'í Publishing trust, 1974), s. 25.

[24] *Axplock*, Nr. 34:8.

[25] *Axplock*, Nr. 77:1.

[26] *Axplock*, Nr. 124:2-3.

inte åtföljs av en individuell, ihållande och intelligent strävan kan den intet bli helt effektiv och ge någon verklig och varaktig fördel.”^[27]

Denna förklaring av Shoghi Effendi, bahá’í-trons beskyddare från 1921 fram till sin död 1957, klargör att inte enbart erkännande av och tron på Gudsmanifestationen utgör en enkelriktad ”gåva” från Gud till människan, utan innebär ett ömsesidigt förhållande som kräver ett intelligent och energiskt gensvar från individen. Inte heller är sann tro baserad på någon irrationell eller psykopatologisk impuls.^[28]

2. Processens natur

Vi har sett hur den andliga tillväxtprocessen kan inledas genom att acceptera Manifestationen och åttlydnad av hans lagar och principer. Vi behöver nu få ett mått av förståelse för själva processens art.

Vi har karakteriserat andlig tillväxt som en viss typ av lärande process som individen tar ansvar för och genom vilken hon lär sig att känna, tänka och agera på ett lämpligt sätt. Det är en process genom vilken individen så småningom blir det mest sanna uttrycket för vad hon alltid potentiellt har varit.

Låt oss betrakta flera citat från bahá’í-skrifterna som bekräftar denna bild av andlig tillväxt.

”Vilken plikt Du än har ålagt Dina tjänare i fråga om att prisa Ditt majestät och Din härlighet till det yttersta, är den endast ett tecken på Ditt behag till dem, så att det kan göras möjligt för dem att höja sig till den ställning, som förlänats deras eget innersta väsen, ställningen av kunskap om deras egna jag.”^[29]

Här ses inte den ”plikt” som Gud har föreskrivit för människan som målet i sig utan snarare som ett ”tecken”, med andra ord, som symboler och medel

^[27] Shoghi Effendi in *The Bahá’í Life* (Toronto: National Spiritual Assembly of the Bahá’ís of Canada, undated), p. 6.

^[28] Se även, ‘Abdu’l-Bahá. *Bahá’í World Faith*, 2nd ed. (Wilmette: Bahá’í Publishing Trust, 1956), s. 382-383, där tro är definierad som medveten kunskap: *”Med tro avses för det första, medveten kunskap och för det andra, goda gärningar.”* Naturligtvis, när människan får kunskap som motsäger hennes förutfattade föreställning, upplever hon inre konflikter och kan därför inledningsvis uppfatta ny kunskap (och därmed den nya tron) som irrationell eftersom den strider mot vad hon tidigare har ansett vara sant. Men denna första uppfattning övervinns gradvis av kommande erfarenheter som ytterligare bekräftar den nya kunskapen och slutligen leder det till en integration av den nya med oavsett vad som var rätt och sunt i den gamla. Denna modell av tro står i skarp kontrast till den utbredda uppfattningen att religiös tro huvudsakligen är eller är helt irrationell (blind) till dess natur.

^[29] Bahá’u’lláh, *Axplock*, Nr. 1:5.

mot ett annat slutgiltigt mål. Detta mål karakteriseras av en viss sorts kunskap, här kallad självinsikt.

I följande citat talar Bahá'u'lláh på liknande sätt om självinsikt:

”O Mina tjänare! Kunde ni uppfatta med vilka under av Min frikostighet och välgörenhet Jag har hågats att betro era själar, skulle ni i sanning befria er från tillgivenhet till alla skapade ting och skulle ernå sann kunskap om era egna jag en kunskap som är det samma som förståelsen av Mitt eget Väsen.”^[30]

En betydelsefull aspekt av detta citat är att den sanna kunskapen om jaget är identisk med kunskap om Gud. Att kunskap om Gud är identiskt med det grundläggande syftet för individens liv för framgår tydligt i många citat av Bahá'u'lláh. Till exempel:

”Guds avsikt med människans skapelse har varit och kommer alltid att vara, att möjliggöra för henne att lära känna sin Skapare och nå Hans närvaro. Om detta mest överlägsna syfte, detta högsta mål, bär alla de himmelska böckerna och de gudomligt uppenbarade, betydande skrifterna otvetydigt vittnesbörd.”^[31]

Således, erkännande av Gudsmanifestationen och åttlydnad av hans förordningar är ett nödvändigt steg, som varje person måste uppnå vid någon tidpunkt under den andliga tillväxtprocessen, dessa och andra sådana ”plikter” är medel mot ett slutgiltigt mål vilket beskrivs som sann självinsikt. Denna förmåga till självinsikt är likställd med kunskapen om Gud och kunskap om Gud anser Bahá'u'lláh utgör den huvudsakliga grunden för människans existens.

Allt detta verkar betyda att religion i slutändan representerar en kognitiv disciplin av något slag. Men vilken slags kognitiv disciplin kan innefatta en fullständig utveckling av människans andliga förmåga och inte bara sinnet? Vilken typ av kunskap avses med sann kunskap om jaget och hur kan denna kunskap vara liktydigt med kunskap om Gud?

Bahá'u'lláh ger nyckeln till svaren på dessa viktiga frågor i en uttrycklig förklaring som tydligt beskriver den högsta formen av kunskap och utveckling tillgänglig för människan.

”Betrakta förnufts-förmågan med vilken Gud har begåvat det mänskliga väsendet. Granska ditt eget jag och se hur din rörelse och stillhet, din vilja

^[30] Bahá'u'lláh, *Axplock*, Nr. 153:6.

^[31] Bahá'u'lláh, *Axplock*, Nr. 29:1. Se även fotnot 13.

och avsikt, din syn och hörsel, ditt luktsinne och din talförmåga och vadhelst som hänför sig till eller överstiger dina fysiska sinnen eller andliga förnimmelser, allt härrör från denna samma förmåga ...”^[32]

”Om du från nu och till det slut som inte har något slut skulle betänka i ditt hjärta och med hela det koncentrerade skarpsinne och omdöme, som de största andar har nått fram till i det förgångna eller kommer att uppnå i framtiden, denna gudomligt förordnade och utsökta verklighet, detta tecken på uppenbarelsen av den evigt Bestående, den Allhärlige Guden, kommer du inte att kunna förstå dess mysterium eller uppskatta dess värde. Efter att ha insett din oförmåga att nå fram till en tillräcklig förståelse av denna verklighet som fortlever inom dig, kommer du villigt att erkänna det fåfänga i sådana försök som må prövas av dig eller någon skapad varelse att utforska mysteriet med den levande Guden, den oförgängliga härlighetens Morgonstjärna, den Uråldrige i eviga dagar. Den bekännelse av hjälplöshet, vilket ett övervägande slutligen måste förmå varje själ att göra, är i sig själv den högsta graden av mänskligt förstånd och betecknar höjdpunkten i människans utveckling.”^[33]

Detta stycke verkar ge uttryck för att den ultimata formen av kunskap som är tillgänglig för människan motsvarar hennes totala medvetenhet om vissa begränsningar som är förbundna med hennes karaktär eller åtminstone de grundläggande sambanden mellan hennes natur och existensens förnimmelser (inklusive av hennes eget väsen och av Gud). I synnerhet, måste människan på något sätt tillgodogöra sig den djupgående sanningen att den absoluta kunskapen om Gud och hennes egen jag är för evigt utom räckhåll. Hennes förverkligande av denna sanning är en följd av att hon har gjort en djupgående och noggrann bedömning av hennes av Gud skapade förmåga och möjligheter. Således framträder ur den sista analysen, sann självinsikt som en djup och mogen kunskap om både de egna begränsningarna och möjligheterna. Låt oss komma ihåg att uppnåendet av denna kunskap kräver stora ansträngningar av människan och innefattar utveckling av *”alla de slumrande krafter, varmed hennes innersta, verkliga jag har begåvats”*.^[34]

För att få ett bredare perspektiv på denna fråga, låt oss jämföra den självinsikt som här är beskriven som mänsklig kunskap i allmänhet och hoppas på att en sådan jämförelse kommer hjälpa oss mer tydligt förstå av vad som är speciellt med sann självinsikt. I allmänna termer innebär det ett subjektivt *”kunskapsförhållande”* (i detta fall människans), att vissa företeelser som är föremål för kunskap och slutligen de medel och resurser som subjektet kan mobilisera för att uppnå den förståelse man eftersträvar. Om vi accepterar att

^[32] Bahá'u'lláh, *Axplock*, Nr. 83:1.

^[33] Bahá'u'lláh, *Axplock*, Nr. 83:4.

^[34] Bahá'u'lláh, *Axplock*, Nr. 83:4., *Axplock*, Nr. 27:5, som tidigare nämnts i avsnitt 1.2

slå samman dessa aspekter av kunskapsprocessen under den allmänna termen ”metod”, får vi följande schema:

Kunskaps källa → Metod → Förnimmelser

Helt klart kommer den kunskap som slutligen erhålls från denna process att vara beroende av kunskapsförhållandets tre grundläggande aspekter. Den kommer att vara beroende av vilken typ av företeelser som studeras (t.ex. huruvida de är lätt observerbara och tillgängliga, huruvida de är invecklade eller enkla), både förmågans och kunskapskällans begränsningar och av den metod som används. I synnerhet kommer den kunskap som är ett resultat av denna process att vara relativt och begränsad till såvida inte källan till kunskap besitter vissa ofelbara metoder för att nå kunskap. I detta avseende är det viktigt att observera att bahá'í-skrifterna upprepade gånger betonar att människan (andra än Manifestationen) inte har någon sådan osviklig metod till kunskap och att den mänskliga förståelsen av tingen är därför relativ och begränsad.^[35]

Till exempel, i ett anförande hållit vid Green Acre nära Eliot, Maine 1912, beskriver ‘Abdu’l-Bahá de olika kriterierna genom vilka *”det mänskliga sinnet når sina slutsatser”*.^[36] Efter en diskussion av varje kriterium, som påvisar varför de är ofullkomliga och relativa säger ‘Abdu’l-Bahá: *”Följaktligen har det blivit uppenbart att det mänskliga sinnets fyra kriterier eller normer för att nå sina slutsatser är bristfälliga och felaktiga.”* Han fortsätter därefter med att förklara att det bästa människan kan göra är att använda alla kriterier systematiskt som står till hennes förfogande.^[37]

I ett annat stycke bekräftar ‘Abdu’l-Bahá:

”Det finns två typer av kunskap, existentiell och formell kunskap – det vill säga, intuitiv kunskap och begreppsmässig kunskap.

Den kunskap som människans i allmänt har om tingen stämmer överens med begreppsbildningen och observation – det vill säga, antingen är objektet föreställda genom förståndets förmåga eller genom observation av objektet alstras en form i hjärtats spegel. Omfattningen av denna kunskap är

^[35] Det är intressant att notera att den moderna vetenskapen och den moderna vetenskapliga filosofin i huvudsak har samma syn på mänsklig kunskap. Jag har i ett annat arbete utförligt behandlat det temat (se Bahá'í Studies, vol. 2, ‘The Science of Religion,’ 1980), men kommer inte här gå in i en diskussion om dessa frågor.

^[36] Han nämner uttryckligen sinnets erfarenhet, förnuft, inspiration eller intuition och bibelns auktoritet.

^[37] Den citerade texten är från ‘Abdu’l-Bahá, *The Promulgation of Universal Peace* (Wilmette, Ill.: Bahá'í Publishing Trust, 1982), pp. 253-255.

mycket begränsad eftersom den beror av förvärvande och förverkligande.^[38]

‘Abdu’l-Bahá och förklarar att den första typen av kunskap som är subjektiv och intuitiv, är manifestationens särskilda medvetande: *”Eftersom de helgade realiteterna, Guds allomfattande manifestationer, omsluter alla skapade ting både deras innersta kärna och förmågor, eftersom de överskrider och upptäcker alla existerande realiteter och eftersom de har vetskap om alla ting, därav följer att deras kunskap är gudomlig och inte förvärvat – den är en himmelsk nåd och en gudomlig uppenbarelse.*^[39]

Här ser vi åter att ‘Abdu’l-Bahá uttrycker att den mänskliga kunskapen till sin karaktär är begränsad (i motsats till manifestationens obegränsade kunskap som härrör från deras speciella övernaturliga karaktär). I ännu ett annat stycke utvecklar ‘Abdu’l-Bahá ämnet på följande sätt:

”Vet att det finns två typer av kunskap, kunskap om tingens innersta natur och kunskap om deras beskaffenhet. Tingens innersta natur är känd genom sina egenskaper, i andra avseenden är den innersta natur okänd och dold ... Kunskap om Gud betyder därför att förstå och ha kunskap om Hans egenskaper och inte om Hans realitet. Denna kunskap om Hans egenskaper sträcker sig endast så långt som kapaciteten och människans förmåga tillåter och förblir helt otillräckliga.^[40]

Det framgår tydligt från dessa och andra liknande stycken i bahá’í-skrifterna att vilka som helst utmärkande kännetecken som den sanna kunskapen om jaget (eller även kunskapen om Gud) än må ha, skiljer den sig inte från andra former av kunskap med avseende på graden av säkerhet. Den är inte mindre säker än andra former av kunskap eftersom all mänsklig kunskap (inklusive kunskapen om Gud och om de *”skapade begränsade tingen”*) är relativ och begränsad. Inte heller skiljer den sig från dessa andra former av kunskap

[38] ‘Abdu’l-Bahá, *Några besvarade frågor*, Nr. 40:2-3.

[39] ‘Abdu’l-Bahá, *Några besvarade frågor*, Nr. 40:6.

[40] ‘Abdu’l-Bahá, *Några besvarade frågor*, Nr. 59:3-4,7.

genom att vara mer säker, det framgår tydligt från ovanstående stycke och från de stycken av Bahá'u'lláh som tidigare citerats.^[41]

Om vi emellertid jämför kunskapen om Gud med andra former av kunskap, inte med avseende på grad av säkerhet, utan snarare från utgångspunkten förhållandet mellan människa som en källa till kunskap å den ena sidan och de förnimmelser som är föremål för undersökning å den andra, kan vi direkt se att det är en oerhörd skillnad. I alla vetenskaper och kunskapsgrenar andra än religion, är föremålet för studier företeelser som antingen är underlägsna människan i komplexitet och subtilitet (i fråga om fysik och kemi) eller på människans nivå (när det gäller biologi, psykologi och sociologi). I båda fallen, i var och en av dessa vetenskapsgrenar har det mänskliga vetandet en relativ dominans eller överlägsenhet som medför att hon i betydande grad kan styra de företeelser som studeras. Vi kan använda dessa företeelser som instrument för våra syften. Men när vi kommer till kunskap om Gud, står vi plötsligt inför en företeelse som är överlägsen oss och som vi inte kan styra. Många av reflexerna och teknikerna som vi lärt oss i studiet av andra företeelser inte längre tillämpliga. Istället för att lära oss hur vi styr Gud, måste vi lära oss hur man kan urskilja uttryck för Guds vilja för oss och adekvat lyda

[41] Vissa mystiker och religiösa filosofer har hävdade att vår kunskap om Gud är absolut och därför överlägsen den relativa och begränsade kunskap som erhålls genom vetenskap. Sådana tänkare erbjuder mystiken som en alternativ disciplin till vetenskap. Det är viktigt att förstå att bahá'í-tron inte stödjer ett sådant synsätt. I synnerhet angående individens inboende begränsade intuitiva krafter, hur än disciplinerade och väl utvecklade de är. Shoghi Effendi har sagt:

”Med anledning av din fråga om värdet av intuition som en källa till vägledning för individen: Att obetingat tro på våra intuitiva krafter är oklokt, men genom daglig bön och ihållande ansträngning kan vi upptäcka, fast inte alltid och fullständigt, Guds vilja intuitivt. Under inga omständigheter kan dock en person vara absolut säker på att hon igenkänner Guds vilja, genom att utöva sin intuition. Det händer ofta att det senare resulterar i en helt förvrängd sanningen och blir därmed en källa till villfarelse, snarare än till vägledning ...”

Dessutom medger bahá'í-skrifterna tydligt att det mänskliga sinnet har en förmåga till självgenererade illusioner som, om de inte erkänns av individen kan leda henne till allvarlig villfarelse:

”Ni måste vara medvetna om att modern psykologi lär att det mänskliga sinnet har en nästan oändlig förmåga att tro vadhelst det föreställer sig . På grund av att människan tror att hon har en viss typ av erfarenhet, att hon tror sig komma ihåg något från ett tidigare liv, behöver inte betyda att hon faktiskt hade upplevelsen eller hade ett tidigare liv. Kraften av deras sinnen är helt tillräcklig för att få dem att fullt och fast tro att en sådan sak faktiskt har hänt.”

(Det senare stycket är också från Shoghi Effendi och båda uttalanden citeras i ett brev skrivet av Universella Rättvisans Hus till en enskild bahá'í)

den. Det är vi som nu måste bli (medvetet foga oss) instrument för Guds syfte.
[42]

Sett ur det perspektivet är det utmärkande kännetecknet på kunskap om Gud, jämfört med alla andra former av mänsklig kunskap, att mänskligt vetande är i underläge i förhållande till föremålet för kunskap. Snarare än att omfatta och dominera företeelser med aggressiva och styrande tekniker, omfattas nu människan av en företeelse mer kraftfull än henne själv.

Kanske är en av de djupare betydelseerna av sann kunskap om jaget (vilket motsvarar kunskap om Gud) att vi står inför uppgiften att lära nya och inledningsvis onaturliga, mönster för tanke, känsla och handling. Vi måste omskola oss på ett helt nytt sätt. Vi måste, inte bara förstå att vår ställning är beroende av Gud, utan också integrera den förståelsen i våra liv till den blir en del av oss och till den verkligen blir ett med oss, ett uttryck för vad vi är.

Med andra ord, fullständig, harmonisk och verklig utveckling av vår andliga förmåga innebär att utveckla denna förmåga så att vi allt mer adekvat kan lyda Guds vilja med ökad känslighet och nyans. Andlig tillväxt är den process genom vilken vi lär oss att foga oss efter den gudomliga viljan på allt djupare nivåer av vårt väsen.^[43]

Ur denna synvinkel är medvetet beroende av Gud och lydnad av hans vilja är inte en uppgivelse av individuellt ansvar, ett slags hjälplöst ”*uppgivande*”, utan snarare ett antagande om en ännu högre grad av ansvar och självkontroll. Vi måste lära oss hur vi bli mer lyhörda för Guds ande genom djup självkännedom.

Förmågan till en sådan lyhördhet inför Gud på ett helhjärtat, djupt intelligent och känsligt sätt inte är en del av någon människas naturliga gåvor. Det som är naturligt givet oss är att vi har förmåga, potential för att uppnå ett sådant tillstånd. Dess faktiska uppnående är därmed endast en följd av ståndaktiga och ihärdiga ansträngningar från vår sida. Det faktum att en sådan ansträngning och lidande är nödvändigt för att uppnå andlighet gör livet ofta

[42] I synnerhet Gudsmanifestationer utgör objektiva och allmänt tillgängliga uttryck för Guds vilja. Människans interaktion med Manifestationen ger ett viktigt tillfälle att till fullo uppleva en företeelse som människan inte kan styra eller dominera. Manifestationerna utgör likaså en utmaning för varje persons förmåga att adekvat lyda den gudomliga viljan.

[43] En annan viktig aspekt av andlighet är tjänande av det gemensamma. Utvecklingen av andlig och materiell förmåga gör människan till en mer värdefull tjänare. Mer om detta kommer att tas upp i ett senare avsnitt.

svårt.^[44] Men det faktum att det verkligen är möjligt gör livet till ett andligt äventyr hundrafalt mer spännande än någon annan fysisk eller romantiskt äventyr någonsin skulle kunna bli.

George Townshend, en bahá'í, känd för sitt personliga livs andliga kvalité, har gett en beskrivning av detta andliga sinnelag. Man förstår att Townshends uttalande bygger på djup personlig erfarenhet liksom skarpsinnigt begrundande:

”När illusionens slöjor som döljer människans eget hjärta för henne själv dras undan, när hon efter detta själv renande blir sig själv och uppnår självinsikt och ser sig själv som hon verkligen är och sedan samtidigt och med samma kunskap skådar i sitt eget hjärta sin fader, som tålmodigt har väntat på hennes återkomst.

Endast genom denna akt av egen kontemplation genom resultatet av resan som börjar i sinnenas konungarrike och leder inåt genom moralens konungarrike för att sluta i det andliga, blir verklig lycka möjlig. Nu för första gången kan människas hela väsen integreras och harmoni i alla hennes förmågor etableras. Genom sin förening med den gudomliga anden har hon funnit hemligheten i hennes väsens förenande. Han som andas glädje blir hennes existens livgivande princip. Människan känner Guds frid.”^[45]

Ett av Bahá'u'lláhs stora verk, *Visshetens bok*, ägnas till stor del åt en detaljerad förklaring av hur Gud har i människans historia tillhandahållit utbildning för mänskligheten genom periodisk återkommande gudasända Manifestationer eller Uppenbarare. Vid en punkt diskussionen av dessa frågor, ger Bahá'u'lláh en underbart tydlig beskrivning av stegen och faserna av individens framåtskridande mot full andlig utveckling. Denna delen av *Visshetens bok* har blivit i folkmun bland bahá'ier känd som *”Skriften till den sanne sökaren”*, trots att Bahá'u'lláh själv inte benämnde detta stycke på det sättet eller med någon annan benämning.

I allmänna termer, är en *”sann sökare”* någon som har blivit medveten om den andliga dimensionens faktiska verklighets existens, som har förstått att andlig tillväxt och utveckling utgör existensens grundläggande syfte och som verkligen på allvar har påbörjat företaget att främja sin andliga utveckling. Det framgår helt klart från styckets sammanhang att Bahá'u'lláh i första hand

^[44] Angående nödvändigheten av lidande i strävan efter att nå andlighet har ‘Abdu’l-Bahá sagt: *”Allt som är viktigt i den här världen kräver sökarens uppmärksamhet. I strävan efter att uppnå något måste man genomgå svårigheter och umbäranden tills målet i åtanke uppnås och stor framgång erhålls. Det är fallet med de världsliga tingen. Hur mycket högre är då det som gäller den högsta Härskaran!”* *Divine Art of Living*, p. 92.

^[45] George Townshend, *The Mission of Bahá'u'lláh* (Oxford: George Ronald, 1952), pp. 99-100.

riktar sig till de som redan har nått stadiet där man erkänner Gudsmanifestationen och lyder Hans bud.

Inledningsvis beskriver Bahá'u'lláh detaljerat de attityder, tankemönster och beteendemönster som kännetecknar en sann sökare. Han nämner sådant som ödmjukhet, avhållsamhet från förtal och illvillig kritik av andra, vänlighet och hjälpsamhet gentemot fattiga eller på annat sätt behövande och regelbundet utövande av bön och meditation. Han avslutar denna beskrivning genom att säga: *”Dessa är bland den upphöjdes egenskaper och utgör den andligt sinnades hallstämpel. ... När den avskilde vandraren och uppriktige sökaren har uppfyllt dessa väsentliga villkor, då och endast då kan han kallas en sann sökare.”*^[46] Han fortsätter sedan med att beskriva både beskaffenheten av de insatser som krävs för att uppnå andlighet och den ställning som detta uppnående tillförsäkrar individen:

”Först när sökandets, den uppriktiga strävans, den längtande åstundans, den lidelsefulla hängivenhetens, den brinnande kärlekens, hänryckningens och extasens lykta är tänd inom sökarens hjärta och Hans nåds och barmhärtighets vind fläktas över hans själ, skall villfarelsens mörker skingras, tvivlens och farhågornas dimmor förjagas och kunskapens och visshetens ljus omsluta hans varelse. I den stunden skall den gåtfulle Härold, som bär Andens glädjande budskap, lysa fram från Guds stad, strålande såsom morgonen, och skall med kunskapens basunstöt väcka hjärtat, själen och anden ur försumlighetens slummer. Då skall de mångfaldiga ynnestbevisen och den flödande nåden från den heliga och eviga Anden förläna sökaren ett sådant nytt liv, att han skall finna sig begåvad med ett nytt öga, ett nytt öra, ett nytt hjärta och ett nytt sinne. Han kommer att begrunda världsalltets uppenbara tecken och utgrunda själens dolda mysterier. Skådande med Guds öga kommer han att inom varje atom förnimma en dörr, som leder honom till den fullkomliga visshetens ställningar. I alla ting skall Han upptäcka den gudomliga uppenbarelsens mysterier och bevisen på en evigt bestående uppenbarelse.”^[47]

[46] Bahá'u'lláh, *Visshetens bok*, Nr. 215.

[47] Bahá'u'lláh, *Visshetens bok*, Nr. 216.

Bahá'u'lláhs hänvisning, i stycket, till *'absolut förvisning'* kan först uppfattas som en motsägelse av de kraftfulla uttalanden om den mänsklig kunskapens begränsningar som vi tidigare nämnt. Men denna ytliga uppfattning avhjälps när vi reflekterar över att *"visshet"* hänvisar till ett (psykologisk) tillstånd eftersom begreppet *"grad av förvisning"* (och i synnerhet frågan om huruvida kunskap är relativ eller absolut) snarare är kriterier för bekräftelse tillgänglig för människan som en källa till kunskap. Bahá'u'lláh verkar därför mena att människan kan uppnå en känsla av absolut förvisning trots att hennes kriterier för bekräftelse och således hennes kunskap förblir begränsad. Det är också tydligt att sådana uttryck som *'Guds öga'* borde uppfattas symboliskt och inte bokstavigt. Denna metafor, tillsammans med andra sådana fraser som *'nytt liv'* och *'absoluta förvisning'*, förmedlar en stark känsla av diskontinuitet mellan förståelsens olika grader som individen besitter före och efter hennes uppnående av sann självinsikt.

Inte heller skall uppnåendet en sådan grad av andlig utveckling betraktas som ett ideal, en statisk form från vilken ingen ytterligare förändring eller utveckling är möjligt, vilket följande två stycken från 'Abdu'l-Bahás skrifter klargör:

”Eftersom de gudomliga gåvorna är oändliga så är mänsklig fullkomlighet oändlig. Om det vore möjligt för någon realitet att nå höjdpunkten av fullkomlighet skulle den vara oberoende av Gud men då skulle den tillfälliga realiteten uppnå tillståndet för den absoluta realiteten. ... Till exempel kan Petrus inte bli Jesus. På sin höjd kan han uppnå oändlig fullkomlighet i trädomens grad, ...”^[48]

”Både före och efter att ha lämnat denna materiella gestalt utvecklas den mänskliga själens fullkomligheter men inte i ställning. Alla skapade tings framåtskridande kulminerar i den fullkomliga människan och det finns ingen större varelse än henne. När människan har nått den ställningen kan hon endast göra framsteg i fullkomlighet och inte i ställning för det finns ingen högre ställning som hon kan uppnå än en fullkomlig människa. Hon kan enbart göra framsteg inom den mänskliga ställningen för mänsklig fullkomlighet är oändlig. Således hur än lärd en människa kan vara är det alltid möjligt att föreställa sig en mera lärd. Och eftersom människans fullkomlighet är oändlig kan hon även närma sig fulländning efter att hon lämnat den här världen.”^[49]

3. Den andliga tillväxtens dynamik

Efter att begrundat Bahá'u'lláhs beskrivning av det tillstånd som följer av förverkligandet av sann självinsikt, är det bara naturligt att önska att detta tillstånd kan omedelbart uppnås, kanske genom någon enastående yttring av självuppoffring eller något annat. Emellertid framgår det tydligt av bahá'í-trons skrifter att detta inte är möjligt. Av naturen är äkta andlighet något som endast kan uppnås som ett resultat av en viss självmedveten och själv förpliktigande process av utveckling.

'Abdu'l-Bahá har ofta svarat Bahá'ier som kände sig överväldigade av uppgiften att förfina sin karaktär genom att betona nödvändigheten av att vara tålmodiga och en daglig strävan. *”Var tålmodig, vara som mig”*,^[50] brukade han säga. Andlighet skall uppnås *”lite i sänder, dag för dag”*.^[51] Och ännu ett exempel:

[48] 'Abdu'l-Bahá, *Några besvarade frågor*, Nr. 62:2-3.

[49] 'Abdu'l-Bahá, *Några besvarade frågor*, Nr. 64:6-7.

[50] *Exemplets dynamiska kraft*, (Wilmette: Bahá'í Publishing trust, 1974), s. 50.

[51] *Exemplets dynamiska kraft*, s. 51.

”Han är en sann bahá’í som dag och natt strävar efter att göra framsteg och avancera längs vägen av mänskliga bemödanden, vars största önskan är att leva och verka för att berika och belysa världen, vars inspirationskälla är essensen av gudomlig kraft, vars mål i livet är en hållning som ger upphov till oändliga framsteg. Först när han uppnår sådana fulländade gåvor kan det sägas att han är en sann bahá’í.”^[52]

Speciellt det sista stycket verkar indikera att ett av tecknen på en individs mognad är ens accepterande den andliga tillväxtens gradvisa natur och nödvändigheten av daglig strävan. Faktiskt har psykologin fastställt att ett viktigt mått på mognad är förmågan till fördröjd tillfredsställelse, dvs att arbeta för mål vars uppnående inte kan ske på kort sikt. Eftersom andlighet är det högsta och viktigaste målet någon möjligen kan ha, är det naturligt att dess uppnående framkallar individens största möjliga mognad.^[53]

På liknande sätt har Shoghi Effendi sagt att Bahá’ier:

”... bör inte betrakta det fördärvade tillståndet i det samhälle som de lever, inte heller alla de bevis på moraliskt förfall och oseriöst beteende som människor runt dem att uppvisar. De bör inte enbart nöja sig med en relativ skillnad och förträfflighet. Snarare borde de fixera sin blick på de ädla höjderna genom att sätta härlighetens pennas råd och uppmaningar som sina högsta mål. Sedan kommer det att vara lätt att inse hur talrika avstånd som återstår att tillryggalägga och hur långt bort det önskade målet ligger – ett mål som inte är något annat än att exemplifiera en himmelsk moral och dygd.”^[54]

När ‘Abdu'l-Bahá beskriver individens erfarenheter av att utvecklas mot målet säger han: *”Vet då, sannerligen, att det finns många slöjor som sanningen är insvept i, dunkla slöjor och utsökta och genomskinliga slöjor; dessutom omsvepta i ljus, en syn som förblindar ögonen ...”^[55]* I ett av Bahá'u'lláhs verkligen stora verk, *De sju Dalarna*, beskriver Han med ett poetiskt och kraftfullt beskrivande språk de olika skedena av andlig insikt genom vilka en individ kan genomkorsa i sin strävan efter att uppnå målet andlighet.^[56] I *Visdomens skrift*, säger Bahá'u'lláh helt enkelt: *”Låt varje morgon vara bät-*

^[52] *Den gudomliga levnadskonsten*, s. 25.

^[53] Detta synsätt på andlighet står i skarp kontrast till den ståndpunkt som återfinns i många moderna kulter och sekter som betonar ögonblicklig tillfredsställelse och oansvarighet i ärlighetens och spontanitetens namn.

^[54] *Bahá’í-livet*, s. 2.

^[55] *Den gudomliga levnadskonsten*, s. 51.

^[56] Bahá'u'lláh, *De sju dalar och de fyra dalarna*, (Wilmette: Bahá’í Publishing Committee, rev. uppl., 1954).

tre än föregående kväll och varje morgondag rikare än gårdagen.^[57] På andra ställen uppmanar Bahá'u'lláh människan att leva på ett sådant sätt att varje dag för dag ökar hennes tro. Alla dessa stycken förstärker kraftigt uppfattningen att andlighet uppnås endast genom en gradvis process och kan inte uppnås en gång för alla genom någon troshandling.

Nu vill vi förstå dynamiken i denna process. Hur gör vi för att bara ta ett steg framåt? Vi behöver även förstå hur en gradvis process kan åstadkomma en förändring som är så radikal som den som beskrivs av Bahá'u'lláh i stycket som citeras i föregående avsnitt (se not 47).

Svaret på den föregående frågan är att processens förändringstakt inte är konstant. Med tekniskt språk, processen är exponentiell och inte linjär. Att säga att en tillväxtprocess är linjär innebär att tillväxttakten är oförändrad. I en exponentiell process, å andra sidan, är tillväxten i början mycket liten men ökar successivt tills en sorts mättnadspunkt uppnås. När denna punkt passeras, blir tillväxttakten nästan oändlig och mekanismen i processen sker nästan automatiskt. Det sker så att säga en ”*explosion*” av utvecklingen.^[58] När vi undersöker den andliga utvecklingsprocessens dynamik kommer vi exakt se hur den exponentiella naturen konkret kan förstås. Låt oss inrikta oss på undersökning av dess dynamik.

Det största problemet är att förstå hur olika individers förmågor – sinne, hjärta och vilja – samverkar för att frambringa otvetydiga steg framåt på vägen mot full utveckling. Grundläggande för vår förståelse av detta uppenbart komplicerade samspel är två viktiga punkter angående tillväxtprocessen som både Bahá'u'lláh och ‘Abdu’l-Bahá har betonat. Den första är att ingen förmå-

^[57] *Bahá'u'lláhs Skrifter*, (Haifa, Israel: sammanställd av forskningsavdelningen vid Universella Rättvisans Hus, 1978), s. 138.

^[58] I en exponentiell process står tillväxttakten i en given etapp av processen i direkt proportion till den totala tillväxt som uppnås på detta stadium. Så när processen utvecklas och gör framsteg, ökar framstegen. Ett exempel skulle vara en produktionsprocess där den totala producerade mängden vid varje given tidpunkt är dubbelt det som totalt producerades under den föregående etappen (tänk dig en reproduktion process där bakterierna fördubblas varje sekund, med början av en bakterie). Eftersom det dubbla av ett stort antal utgör en mycket större ökning än en fördubbling av ett fåtal är fördubbling ett exempel på en exponentiell lag om framsteg.

ga ensam är tillräckligt för att åstadkomma resultat.^[59] Den andra punkten är att det finns en hierarkisk relation mellan dessa förmågor där *kunskapen* är den första, *kärlek* är den andra och *vilja* den tredje. Låt oss diskutera var och en av dessa punkter.

Som vi har sett i avsnitt 1, om den mänskliga naturen, har varje individ en viss grundläggande, medfödd andlig förmåga, men till en grad och i en omfattning som är unik för honom. Dessutom sker den inledande utvecklingen av denna inneboende förmåga under förhållanden som individen har mycket liten kontroll över (t.ex. de familjeförhållanden som man föds till, den sociala och fysiska omgivningen som man är utsatt för). En viktig konsekvens av denna universella existentiella situation är att var och en av oss ankommer till vuxenlivets tröskel efter att ha mer eller mindre utvecklat spontana och oprövade mönster av gensvar i livssituationer. Dessa mönster, som är unika för varje individ, är uttryck för individens personlighet i detta skede av hans utveckling.^[60]

Med tanke på vår andliga förmågas medfödda begränsade och relativa inneboende natur samt under vilka förhållanden den har utvecklats fram till denna punkt i våra liv, kommer våra personliga reaktionsmönster oundvikligen involvera bristande balans, omogenhet och ofullkomligheter. Dessutom, eftersom våra karaktärsmönster i stor utsträckning är spontana och ej självmedvetna, kommer vi vara ovetande om många av dessa aspekter. Således kommer vårt uppnående av sann självkänedom innebära att vi blir väl medvetna om de inre psykiska mekanismerna i våra reaktionsmönster. Vi måste betänka både styrkor och svagheter i våra mönster och göra noga övervägda ansträngningar för att föra dem till harmoni, balans och full utveckling. Vi måste också börja korrigera falsk eller felaktig utveckling.

^[59] Bahá'u'lláh har betonat att förtjänsten av alla handlingar är beroende av guds acceptans (jfr *Synopsis och kodifiering av Kitáb-i-Aqdas*, Bahá'u'lláh, [Haifa, Israel: Universal House of Justice, 1973], s. 52) och 'Abdu'l-Bahá har sagt att "... *goda handlingar utan erkännande av Gud inte kan leda till evig försoning, evig framgång och frälsning och inträde i Guds konungadöme.*" (Några besvarade frågor, Nr. 65:4). Å andra sidan, kunskap utan handling har också förklarats vara oacceptabelt: "*Endast kunskap om principerna är inte tillräckligt. Vi vet alla och medger att rättvisa är bra, men det behövs vilja och handling för att genomföra och manifestera den.*" ('Abdu'l-Bahá, *Foundations of World Unity*, Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 1945, p. 26) Å andra sidan är endast kärlek och uppriktigt goda avsikter också otillräckligt för andliga framsteg, för de behöver kunskapens vägledning och visdom och uttryckas genom handling. Dessutom, utan en verklig självkänedom kan vi ibland missuppfatta fysisk attraktion eller självcentrerade känslomässiga behov som kärlek och handlar därmed med negativa resultat.

^[60] Vid denna punkt i vår utveckling, är det svårt om inte omöjligt att veta hur mycket av vårt sätt att fungera som beror på vår inneboende förmåga och hur mycket beror på de yttre förhållandenas ackumulerade påverkan. Således, kan vårt spontana reaktionsmönster vara ett ganska autentiskt uttryck för vårt sanna jag eller innehålla betydande snedvridning. Det är bara genom att gå vidare till nästa etapp av självmedveten, självstyrd tillväxt som vi kan få insikt i denna fråga.

Detta är början på en omvandling eller tillväxtprocess för vilken vi tar ansvar för. Fram till denna punkt i våra liv har vår tillväxt och utveckling främst varit i händerna på andra. Även om vi medvetet har deltagit i processen till en viss grad, har den till största delen varit utanför vår kontroll och bortom vårt medvetande. Vi har varit relativt passiva deltagare av en process som vi har lytt under andra. Nu måste vi bli förvaltare av den och drivkraften för vår egen tillväxt. Denna självstyrda process är en fortsättning av den tidigare omedvetna processen men den utgör en ny och viktig fas i våra liv.

Denna nya, självstyrda tillväxtprocess kommer att ta tid. Dessutom kommer det ibland bli smärtsamt, åtminstone i den inledande fasen, mycket smärtsamt. Det nya, mer balanserade sättet att fungera, vilket vi börjat eftersträva, kommer först te sig onaturligt eftersom de spontana mönster som vi tidigare har utvecklat är det naturliga uttrycket för vårt (relativt outvecklade och omogna) jag.

Faktum är att ett av de stora problemen med att påbörja den andliga tillväxtprocessen är att vi inledningsvis är bekväma med vårt spontana och obeprövade sätt att fungera. Därför händer det ofta att en individ blir starkt motiverad att inleda den andliga tillväxtprocessen först efter det att hans spontana system för att hantera situationen har misslyckats på ett tydligt och dramatiskt sätt.

Insikten att ett misslyckande har uppstått kan komma i många olika former. Vi kanske står inför en "prövning", en livssituation som medför nya och ovanliga påfrestningar på våra bristfälliga reaktions system och således uppenbaras för oss dess svagheter. Vi kan även bli tillfälligt nedbrutna, dvs. bli oförmögna att fungera i situationer som tidigare inte orsakade några svårigheter. Det eftersom vi har blivit så desillusionerade av vår plötsliga insikt om vår svaghet att hela ramverket för vår personlighet sätts i gungning.

När vi märker att saker är fel, men ännu inte vet hur eller varför, avbryter vi all aktivitet tills vi kan få perspektiv på vad som händer.^[61]

Eller insikten om bristerna i våra spontana systems funktion kan resultera i vår strävans oförutsedda misslyckande. Vi leds sedan till att undra varför vi förväntade oss en framgång som vi inte kunde leverera.^[62]

Den frekvens med vilken insikten om otillräcklighet och därmed motivationen till förändring föds av förtärande provningar har föranlett vissa att bygga en modell för andliga tillväxt där sådana dramatiska misslyckanden och fruktansvärda lidanden anses vara oundvikliga och nödvändiga aspekter av tillväxtprocessen. Bahá'í-skrifterna verkar gå en medelväg i denna fråga. Å ena sidan hävdar de tydligt att provningar, svårigheter och lidanden är oundvikliga, naturliga bieffekter av andlig tillväxt. Sådana smärtsamma erfarenheter är det förklarar tjänar till att ge oss en djupare förståelse av vissa andli-

^[61] Om en person har varit lyckosam med kvalitén på den andlig utbildning han fått under sin ungdom, kan dennes spontana system fungera väldigt bra jämfört med andra som haft mindre lyckliga omständigheter. Om ens andliga utbildning har varit särskilt bra, har man redan lärt och förstått nödvändigheten av att ta ansvar för sin egen andliga tillväxtprocess (och har redan börjat göra det som tonåring). I sådana fall kommer inte individen behöva några provningar eller dramatiska bakslag för att bli väckt för de andliga realiteter som man redan känner. Bahá'í-skrifterna förklarar att syftet med den andliga undervisning av barn och ungdomar är att leda dem till en sådan förståelse av den andliga verkligheten att när de når vuxenlivet är de naturligt rustade för att ta hand om sina egna liv och den andliga tillväxtprocessen. Andlig undervisning av denna kvalitet är extremt sällsynt (i själva verket nästan obefintlig) i vårt samhälle idag, men bahá'í-skrifterna innehåller många principer och tekniker för andlig undervisning av barn och hävdar att genom tillämpningen av dessa principer kommer majoriteten av människorna i framtiden uppnå vuxenlivet med en klar förståelse av den andliga tillväxtens dynamik. Trots denna situation kommer det inte eliminera alla mänskliga lidande (särskilt inte de lidande som kommer från fysisk olycka eller vissa sjukdomar), men det eliminerar en betydande del av mänskligt lidande som genereras av sjuka, förvrängda och destruktiva reaktionsmönster och sättet att fungera som är utbredd i dagens samhället.

^[62] Svaret kan vara att våra förväntningar inledningsvis var orimliga. På detta sätt kan misslyckanden med att uppnå vissa externa mål leda oss till framgång med att erhålla välgrundad kunskap och insikt om våra inre processer, vilket främjar andlig tillväxt. Det är väldigt lite som inträffar i livet som inte kan användas till att ge oss ny självinsikt och därmed bidra till att uppfylla det grundläggande syftet, den fortsatta andliga tillväxten. Det händer ibland att personer vars spontana funktions nivå är ganska låg och defekt snart nog leds till att upptäcka detta faktum medan en person vars spontana nivå är ganska hög (på grund av gynnsamma omständigheter i början av livet eller exceptionella naturliga begåvning) kvarstår under många år i sin andligt omedvetna fas och gör inga som helst andliga framsteg. På detta sätt kan de personer vars spontana funktions nivå är svag ta ansvar för sin tillväxtprocess mycket tidigare än de andra och därmed så småningom överträffa de med mer gynnsamma naturliga begåvningar eller inledande livsbetingelser.

ga lagar som vår fortsatta tillväxt är beroende av.^[63] Å andra sidan är i många fall mänskligt lidande helt enkelt resultatet av vårdslöst levande och är därför möjligt att undvika. Bahá'ier har lärt sig att bedja Gud om bevarande från våldsamma eller extrema prövningar. Dessutom förbjuder bahá'í-skrifterna strängt asketism och andra liknande filosofier eller discipliner som hetsar individen till att aktivt söka smärta eller lidande på vägen för andlig tillväxt. Tillväxtprocessen i sig medför tillräckligt med smärta utan att vi söker efter mer genom missriktat eller tanklöst levande. Men svåra lidande och dramatiska bakslag är möjliga för alla som känner sig hågade att lära sig den hårda vägen.^[64]

Naturligtvis kan ibland även dramatiska misslyckanden och lidanden inte vara tillräckligt för att övertyga oss om vår svaghet och omogenhet. Vi kan sätta upp olika "försvar", dvs vi kan motstå att se sanningen även när det är uppenbart för alla utom oss. Vi fångas av sådana självbedrägliga strategier främst när vi, oavsett anledning, finner vissa delar av själv avslöjanden är ovanligt svåra att ta in. Om vi inte drar lärdom av situationen kan vi blint och orubbligt envisas med samma beteende och tankemönster som fortsätter att framkalla nya och kanske ännu mer smärtsamma situationer. Vi befinner oss då i en "ond cirkel" där vårt motstånd mot att acceptera en mer verklighet-snära bild av verkligheten faktiskt ökar med varje ny negativ återkoppling. Om sådana situationer med *onda cirklar* har 'Abdu'l-Bahá sagt:

"Prövningar är det medel genom vilket en själs förmåga mäts och visar sig genom dess egna handlingar. Gud vet dess förmåga i förväg och även dess oförmåga, men människan, med sitt ego, skulle inte tro sig vara oförmögen om inte vissa bevis gavs till henne. Följaktligen bevisas hennes mottaglighet för det onda när hon faller i tester och prövningar fortsätter komma tills

[63] Om den andliga innebörden och syftet med lidande har 'Abdu'l-Bahá sagt: *"Prövningar är gåvor som kommer från Gud, för vilka vi måste tacka Honom. Sorg och bedrövelse kommer inte till oss av en slump, de sänds till oss av gudomlig nåd för vår egen fullkomlighet ... Sinnet och anden utvecklas när de prövas genom lidande ... prövningar och svårigheter befriar människan från denna världens obetydligheter tills hon uppnår ett tillstånd av fullständig avskildhet. Hennes sinnesstämning i denna värld kommer att vara gudomlig lycka ... Genom lidande kommer hon uppnå en evig lycka som ingenting kan ta ifrån henne ... För att uppnå evig lycka måste man lida. Den som har uppnått ett tillstånd av självuppoffring har sann glädje. Jordisk glädje kommer att försvinna."* (*Den gudomliga levnadskonsten*, s. 89-90.)

[64] Det är naturligtvis glädjande att se exempel på hur mördare, tjuvar, våldtäktsmän eller narkomaner blir omvända och blir användbara samhällsmedlemmar och ibland blir moraliskt och intellektuellt högtstående människor. Men man måste också beklaga att personer med sådana möjligheter och talanger måste kasta bort i så många år och orsaka så mycket lidande för sig och andra före de förverkligar sin potential.

själen inser sin egen oförmåga och med ånger och bitterhet tenderar att utrota svagheten.^[65]

Låt oss sammanfatta. Vi inleder den medvetna andliga utvecklingsprocessen genom att bli medvetna om hur vi fungerar på vår nuvarande utvecklingsnivå. Vi bedömer så realistiskt som möjligt den intellektuella, känslomässiga och beteendemässiga mognad som vi har uppnått. När vi uppfattar obalanserad utveckling och underutveckling eller felaktig utveckling, påbörjar vi arbetet med att korrigera de upplevda bristerna.

Det är i detta skede som bahá'í-synen på den människans natur blir synnerligen viktig för att främja vår andliga tillväxt och utveckling.^[66] Exempelvis, antag att vi uppfattar att vi har en tendens till att vara mycket egensinniga, aggressiva och dominerande i våra relationer med andra. Från ett bahá'í-perspektiv skulle vi inte överväga de negativa dragen i detta mönster som inneboende ondska eller syndigt eller som en följd av några onda delar i oss, en del som måste vara föraktad och undertrycks. Vi är fria att erkänna de positiva möjligheterna av denna aspekt av vår karaktär. Efter undersökning kan vi konstatera att vi inte har tillräckligt utvecklat vår förmåga för medkänsla och är därför ibland okänsliga för behov och känslor. Eller vi kanske ofta agerar impulsivt och behöver utveckla vår förståelse som krävs för att agera mer tankfullt och klokt. Eller vi kanske finner att vårt förhållningssätt till andra utgör ett försök att tillfredsställa, på ett illegitimt sätt, några behov inom oss (kanske ett behov av säkerhet eller självkänsla) som vi inte rättmätigt har lyckats fylla. Vi kommer då förstå att vi har varit upptagna av ett felaktigt (och ofruktbart) bruk av vilja och måsten och därför börjar omfördela vår psykiska kraft på ett mer produktivt sätt. När vi successivt lyckas med detta, kommer

[65] Citat från *The Meaning of Deepening*, Daniel Jordan, (Wilmette: Bahá'í Publishing trust, 1973), s. 38.

[66] Om våra föräldrar och lärare har också har bahá'í-synen på människans natur, bidrar det till vår utveckling under vår ungdom. Men vår framtida tillväxt och utveckling kommer att bero på vilka attityder och åsikter vi personligen upprätthåller. Vi kommer dock fortsätta att i hög grad påverkas av våra interaktioner med andra och därför av de attityder och åsikter som de har. Mer om detta kommer nämnas i ett senare avsnitt.

vi att uppfylla våra inre rättmätigt behov och samtidigt förbättra våra relationer med andra.^[67]

Med andra ord, modellen för människans andliga och moraliska funktion som erbjuds av bahá'í-tron gör det möjligt för oss att reagera på ett kreativt och konstruktivt sätt när vi blir medvetna om att förändring är nödvändig. Vi undviker att slösa dyrbar energi på skuld, självhat eller andra dylika improduktiva mekanismer. Vi kan åstadkomma en viss grad av förändring nästan omedelbart. Det ger oss ett positivt gensvar, får oss att känna oss bättre och hjälper till att utveckla modet att fortsätta den förändringsprocess som vi just har påbörjat.

Nu kommer vi till den viktiga frågan om den mekanism genom vilken vi kan ta ett steg framåt på vägen av andliga framsteg. Det vi måste diskutera är den hierarkiska relationen mellan kunskap, kärlek och handling.

4. Kunskap, kärlek och vilja

En noggrann undersökning av psykologin i den andliga tillväxtprocessen som den framställs i bahá'í-skrifterna visar att vår grundläggande andliga förmågas riktiga och harmoniska funktion beror på erkännandet av en hierarkisk relation mellan dem. I toppen av hierarkin är kunskapsförmågan.

Först och främst bland dessa förmåner, som den Allsmäktige har förlänat människan, är förståelsens gåva. Hans syfte med att förläna en sådan gåva är inget annat än att möjliggöra för Hans skapelse att känna och erkänna den ende sanne Guden, upphöjd vare Hans härlighet. Denna gåva ger människan makten att urskilja sanningen i alla ting, leder henne till det som är rätt och hjälper henne att upptäcka skapelsens hemligheter. Näst i rang, är visions kraft, huvudinstrumentet för hennes förståelses funktion. Sinnens som hörsel, hjärtat och liknande är också att räkna till de gåvor som den mänskliga kroppen är begåvad med ...

^[67] Detta hypotetiska exempel tjänar till att understryka en viktig punkt i bahá'í-synen på den mänskliga naturen. Att säga att den mänskliga naturen är god, både i materiella och andliga aspekter, innebär att alla människans naturliga behov och begär är givna av Gud. Eftersom bahá'ier även tror att guds syfte för mänskligheten är positivt och välgörande, följer av det att det finns ett legitimt, av Gud givet (och verkligt tillfredställande) sätt att möta alla naturliga mänskliga behov (se citatet i not 10). Ett sådant synsätt står i skarp kontrast till den tanke att en del av människans inneboende begär är i sig onda och/eller till sin natur är socialt (och i sig) destruktiva. Bahá'í-synen på människan erkänner verkligen att förvanskning av den naturliga förmågan eller behoven kan leda till socialt, psykologiskt, moraliskt och andlig elakartad skada och att ha göra med människor eller grupper så drabbade kan vara mycket svårt. Trots detta, för att åstadkomma en bot för även dessa hemska andliga sjukdomar är det bra att inse att processen bygger på undervisning och lärande, avskiljande från falska mönster och tillgivenhet för hälsosamma snarare än rent negativa försök till att undertrycka oacceptabelt beteende.

”Dessa gåvor är medfödda hos människan själv. Den gåva som är överlägsen alla andra, som är oförgänglig till sin natur och hänför sig till Gud själv, är den gudomliga uppenbarelsens gåva.”^[68]

I det sista kapitlet i *Några besvarade frågor*, utvecklar ‘Abdu’l-Bahá ytterligare detta tema. Han förklarar att rätt handling och moraliskt beteende är i sig inte tillräckligt för andlighet. Ensamt, utgör sådana handlingar och beteende *”... den största skönheten men utan ande”*.^[69] Han förklarar: *”... det som är orsaken till evigt liv är, evig ära, allomfattande upplysning, verklig frälsning och välstånd är först och främst kunskapen om Gud”*.^[70] Han fortsätter att intyga: *”Som det andra kommer kärlek till Gud. Ljuset från denna kärlek lyser genom kunskap om Gud, ...”*^[71] och *”Mänsklighetens tredje dygd är välviljan som är grunden för goda handlingar. ... Fastän goda gärningar är lovvärda om de inte är sprungna ur kunskapen om Gud, kärleken till Gud och ur en uppriktig intention kommer de vara ofullkomliga.”*^[72]

I ett annat stycke har ‘Abdu’l-Bahá uttryckt kunskapens företräden när det gäller handling på följande sätt: *”Trots att en individs goda gärningar är godtagbara vid den Allsmäktiges tröskel, är ändå det första ’att veta’ och sedan ’att göra’. Trots att en blind människa kan framställa den mest underbara och utsökta konsten kan hon inte se den ... Med tro menas först, medveten kunskap, och sedan, goda gärningar.”*^[73] I ännu ett annat stycke beskriver ‘Abdu’l-Bahá stegen mot förverkligandet av andlighet:

”Genom vilka medel kan människan förvärva dessa saker? Hur kan hon er-hålla dessa barmhärtiga gåvor och förmågor? För det första, genom kunskapen om Gud. För det andra, genom Guds kärlek. För det tredje, genom tron. För det fjärde genom filantropiska gärningar. För det femte genom självuppoffring. För det sjätte genom avskiljande från denna värld. För det sjunde genom livets okränkbarhet och helighet. Om hon inte förvärvar dessa krafter och uppnår dessa fordringar kommer hon säkerligen berövas livet som är evigt.”^[74]

I ovanstående stycken och i många andra som inte är citerade är de andliga förmågornas hierarkiska ordning densamma: Kunskap leder till kärlek som

^[68] *Axplock*, Nr. 95:3.

^[69] *Några besvarade frågor*, Nr. 84:2.

^[70] *Några besvarade frågor*, Nr. 84:2.

^[71] *Några besvarade frågor*, Nr. 84:3

^[72] *Några besvarade frågor*, Nr. 84:6, 7.

^[73] *Bahá’í World Faith*, s. 382-383.

^[74] *Den gudomliga levnadskonsten*, s. 19.

skapar mod att handla (dvs. tro) som formar grunden för handlingens syfte (dvs. motiv och god vilja) vilket i sin tur leder till själva handlingen (dvs. goda gärningar). Naturligtvis är kunskapen som inleder denna psyko-andliga kedjereaktion inte vilken kunskap som helst, utan kunskapen om Gud som motsvarar sann självinsikt.

När vi börjar ta hand om vår egen andliga tillväxt, är ett av de största problem vi står inför, vår befintliga uppfattning om oss själva – vad vi är och vad vi bör vara – som är förbundet med att vara förvänt och otillräckligt på olika sätt, för självuppfattningen (eller självbilden) är själva grunden för det spontana reaktionsmönster som vi har ärvt från vår barndom och tidiga ungdom. Vårt sätt fungera vid varje givet tillfälle i vår utveckling är i stort sett bara en dramatisering av vår grundläggande självbild, en projektion av denna självbild på olika situationer vi möter. Alltså, vår självbild är på många sätt nyckeln till vår personlighet.

Att säga att vår självbild är förvrängd innebär att den inte motsvarar verkligheten, den verklighet som finns inom oss. Kanske har vi en överdriven bild av oss själva och tro att vi har kunskaper och förmågor vi i verkligheten saknar. Vi kan samtidigt på andra sätt underskatta oss själva, ha en orealistiskt låg uppfattning om vår förmåga.

I varje fall kommer vi uppleva, i den utsträckning vår självuppfattning är falsk, obehagliga spänningar och svårigheter när vi blir involverade i olika livssituationer. De falska eller orealistiska delarna av vår självbild kommer obetingat bedömas av vårt möte med den externa verkligheten. Vi kommer att känna av detta och börjar uppfatta, första vagt och obehagligt men därefter kraftigt, att någonting är fel. Trots denna återkopplade information från den externa verkligheten som kommer från neutrala källor och som saknar någon värde fördömande kvalitet, kan vi ändå uppfatta det som ett hot eller en attack. Om återkoppling inte är neutral utan kommer, säg, i form av uppenbar negativ kritik från andra, kommer vår känsla av att vara hotad säkerligen vara mycket större.

Dessutom kommer vi uppfatta källan för dessa hot vara någonstans utanför oss själva. Det kommer inte naturligt för oss att källan snarare ligger inom oss i form av en illusion och orealistisk självuppfattning. Därför kommer vår instinktiva reaktion på negativ återkopplad information vara att stå emot den, att försvara vår självbild och att sträva efter att upprätthålla den. I försvaret av vår självbild, tror vi att vi försvarar vårt jag eftersom vi inte ser oss själva som en mosaik av sant och falskt, verkligt och överkligt. Vi ser bara ett sömlöst, odifferentierat helt "jag" eller "mig". Resultatet blir att vi mer och mer börjar binda upp av vår psykiska energi till försvar av vår självbild. Vi blandar ihop självisk stolthet, som är vår bundenhet till vår begränsade och förvrängda självuppfattning, med självrespekt och ära, som är ett uttryck för den dju-

pa andliga sanningen att vi är skapade till Guds avbild med ett av Honom givet inneboende värde och i grunden utan ond eller syndig del.

Den ”*bindande energin*” som är involverad i vårt försvar av vår självuppfattning upplevs ofta som olika negativa känslor som rädsla, ilska, svartsjuka eller aggressivitet. Dessa känslor är alla uttryck för våra försök att hitta källan till vår irritation utanför oss själva, objektivt i den yttre verkligheten. Vi är också benägna att uppleva stor oro när vi klamrar oss mer och mer desperat fast vid vilken som helst falsk del av oss själva vi inte kan avstå från. Tydligt är att ju mer sjuklig vår självbild är och större våra tillgivenhet är för den desto starkare blir vår känsla av att vara hotad och angripen och desto större blir mängden psykisk energi behövs för att upprätthålla och försvara en falsk del av vår självbild.

Vid denna punkt, kommer den ökade självinsikten att företrädas av en inblick i oss själva som gör det möjligt för oss att ge upp en del av vår falska självbild. Denna självkänedom är det första steget i mekanismen för att ta ett steg framåt i den andliga tillväxtprocessen. En sådan ökning av självinsikt har en omedelbar konsekvens. Det frigör omedelbart den del av vår psykiska energi som tidigare var bunden till att försvara och upprätthålla en falsk självuppfattning. Frigörelsen av denna bundna energi upplevs oftast som en mycket positiv känsla, en känsla av lycka och befrielse. Det är kärlek. Vi har en sannare bild av vårt verkliga jag (och därför av det Gud skapade) och vi har en ny behållare av energi som nu är frigjord för sitt gudomliga syfte för användning i form av tjänande av andra.

Denna frigörelse av energi kommer att öka modet. Vi har mer mod, delvis på grund av att vi har mer kunskap om verkligheten och har därför lyckats minska, hur än litet, vidsträcktheten av det okända och därmed potentiellt det livshotande för oss. Vi har också mer mod eftersom vi framöver har mer energi att ta itu med oförutsedda svårigheter. Denna nya tillväxt av mod är en ökning av tro.

Mod genererar inom oss föresatser, dvs. viljan och önskan att handla. Vi vill handla eftersom vi är angelägna om att få uppleva känslan av ökade kunskaper som kommer av att hantera situationer som tidigare föreföll svåra eller omöjliga, men som nu verkar intressanta och utmanande. Vi är också angelägna om att söka nya utmaningar, för att använda vår nya kunskap och energi i omständigheter som vi tidigare skulle ha undvikit. Och, viktigast av allt, vi har en intensiv önskan att dela med andra, att tjäna dem och vara ett instrument, i största möjliga utsträckning i deras andliga tillväxtprocess och utveckling.

Slutligen, dessa föresatser, denna nya motivation, uttrycker sig konkret i handling. Fram tills nu har allt skett inom oss, innerst inne i vårt psyke. Ingen utomstående observatör kan möjligen veta att något stort har skett. Men när

vi börjar handla blir denna inre process verklighet dramatiserad. Handling är alltså dramatiseringen av föresatser och därmed av kunskap, tro och kärlek. Det är det synliga, det observerbara som åtföljer den osynliga process som skett inom oss.

Vi har tagit ett steg framåt i vår andliga utveckling. Vi har gått från en nivå till en annan. Hur än litet steget kan vara, hur än minimal skillnaden är mellan den gamla funktionsnivån och den nya har en tydlig övergång har skett.

När vi handlar, påverkar vi inte bara oss själva utan också vår fysiska och sociala miljö. Våra handlingar framkallar därmed andras reaktion. Denna reaktion är naturligtvis bara en form av återkopplad information som nämns ovan. Men skillnaden är att våra handlingar nu är resultatet av en medveten och avsiktlig process. Vi vet varför vi handlade som vi gjorde. Därför kommer vi att uppfatta reaktionen på ett annat sätt, även om den är negativ (våra goda avsikter garanterar inte att reaktionen blir positiv). Vi kommer att välkomna reaktioner eftersom det kommer att hjälpa oss att utvärdera våra handlingar. Kort sagt, reaktionen på våra handlingar kommer ge oss ny kunskap, nya självinsikter. På detta sätt inleds cykeln på nytt och processen av att ett ytterligare steg på den andliga tillväxts väg upprepas. Vi representerar detta med följande diagram:

På samma sätt som fallet är med varje ny ordning, så är det med den andliga tillväxtens lärande. Våra första steg är smärtsamma självmedvetna och avvaktande. Vi är starkt medvetna om varje detalj, så mycket så att vi undrar om vi någonsin kommer att kunna få det att fungera. Vi är glada över våra första framgångar men vi tenderar att stanna på plåtarna och blir tillräckligt motiverade att ta ännu ett steg när det negativa tryck som outhärdligt börjar byggas upp tvingar oss att agera.

När vi fullföljer processen blir vi mer skickliga på det. Gradvis blir vissa aspekter spontana och naturliga (inte omedvetna). De blir en del av oss till den grad att det blir en reflex handling. Återkopplingen som härrör från våra handlingar blir mer och mer automatiskt. Takten i utvecklingen börjar öka. Stegen flyter omärkligt samman. Slutligen blir de nästan kontinuerliga. Med andra ord, takten med vilken framstegen ökar när vi går vidare eftersom vi inte bara göra framsteg utan också förbättrar vår förmåga att göra framsteg.

‘Abdu’l-Bahá har sagt:

”Det är möjligt att så anpassa sig själv i utövandet av upphöjdhet att dess atmosfär omger och färgar varje handling. När handlingar är vanemässiga och samvetsgrant anpassade till upphöjda mönster, utan en tanke på vilka ord som kunde förebåda dem, då blir upphöjdhet ett kännetecken för liv. Vid en sådan grad av utveckling behöver man inte längre försöka vara god – alla handlingar har blivit ett distinkt uttryck för upphöjdhet.”^[75]

En process i vilken takten är exponentiell i förhållande till den mängd framsteg som gjorts (se not 58). Således en analys av den andliga tillväxtprocessen tillåter oss att förstå varför denna process, fast den förblir gradvis, är den exponentiell. Eftersom vi fulländar den andliga tillväxtprocessen allteftersom vi växer och därmed ökar den takt med vilken tillväxten sker.

Diagrammet ovan och den detaljerade analysen av varje skede av mekanismen av den hierarkiska relationen mellan kunskap, kärlek och vilja, bör inte få oss att glömma den andra grundläggande punkten, nämligen att alla våra andliga förmågor måste fungera tillsammans i varje skede av mekanismen. För att få självinsikt måste vi önska få kunskap om sanningen om oss själva och vi måste dras till sanningen. När vi agerar, måste vi anpassa våra handlingar till den kunskap och visdom som vi redan har ackumulerat vid den tidpunkten av vår utveckling.

Dessutom, när vi inleder den medvetna, självstyrda andliga tillväxtprocessen börjar vi inte från absolut tomhet utan utgår istället från den grund av kunskap, kärlek och tro som vi har utvecklat vid den tidpunkten i våra liv. Alltså, den andliga tillväxtprocessen genomlevs och dramatiseras av varje individ på ett sätt som är unikt för honom även om den grundläggande mekanismen för framsteg och de regler som styr är universella.

5. Den andliga tillväxtens verktyg

Vår förståelse av den andliga tillväxtprocessen och dess dynamik garanterar inte att vi kommer att lyckas i vår strävan efter andlighet. Vi är i behov av praktiska verktyg för att hjälpa oss på alla sätt. Bahá'í-skrifterna ger en tydlig indikation på ett antal sådana verktyg. I synnerhet, bön, meditation och studier av Manifestationens skrifter och aktiv tjänande av mänskligheten är upprepade gånger nämnda. Till exempel, i ett brev skrivet på Shoghi Effendis vägnar, sägs det:

”När en person blir bahá'í, är egentligen vad som sker är att andligt frö börjar växa i människans själ. Detta frö måste vattnas med hjälp utflöden från den helige Anden. Dessa gåvor från anden erhålls genom bön, meditation,

[75] ‘Abdu’l-Bahá, *Star of the West*, Vol. 17, p. 286.

studier av heliga yttranden och tjänande av Guds sak ... tjänande av saken är likt en plog som plöjer den fysiska jorden där fröna sås.^[76]

Några av de punkter som kortfattat nämns i citatet ovan förstärks av följande uttalande från samma källa:

”Hur man uppnår andlighet är en fråga som varje ung man och kvinna förr eller senare måste försöka finna ett tillfredsställande svar på ... Det främsta skälet för det onda som nu härjar i samhället är bristen på andlighet. Den materialistiska civilisationen i vår tidsålder har till den grad absorberat mänsklighetens energi och intresse att människor i allmänhet inte längre känner behov av att höja sig över deras dagliga materiella existens krafter och villkor. Det finns inte tillräcklig efterfrågan av saker som vi kallar andliga för att skilja dem från vår fysiska existens behov och krav ... Den allomfattande kris som hemsöker mänskligheten är därför i huvudsak andlig till sin natur ... kärnan av religiös tro är den mystiska känsla som förenar människan med Gud. Denna andliga gemenskap kan åstadkommas och bibehållas genom meditation och bön. Och det är därför som Bahá'u'lláh så mycket har betonat vikten av andakt ... Bahá'í-tron, liksom alla andra gudomliga religioner, är således i grunden mystisk till sin natur. Deras främsta mål är att utveckla individen och samhället, genom förvärvet av andliga dygder och förmågor. Det är människans själ som i första hand ska näras. Och denna andliga näring kan bön bäst ge.^[77]

Angående meditation förklarar bahá'í-skrifterna att det inte finns någon bestämd form och utan varje individ är fri att meditera på det sätt hon finner mest befrämjande. Uttalanden av 'Abdu'l-Bahá beskriver meditation som en tyst begrundan, en varaktig psykisk koncentration eller fokusering av tanken.

Bahá'u'lláh säger att det finns ett tecken (från Gud) i varje företeelse. Intellekts tecken är kontemplation och kontemplations tecken är tystnad, eftersom det är omöjligt för en människa att göra två saker samtidigt – hon kan inte både tala och begrunda ...

”Meditation är den nyckel som öppnar mysteriernas dörrar. I detta tillstånd avskiljer sig människan, i detta tillstånd drar sig människan undan från alla yttre ting, i denna subjektiva sinnesstämning är hon nedsänkt i det andliga livets ocean och kan avslöja själva tingens hemligheter.^[78]

[76] Utdrag ur ett brev skrivet på uppdrag av Shoghi Effendi, *Ett bahá'í-liv*, s. 20.

[77] Utdrag ur ett brev skrivet på uppdrag av Shoghi Effendi, *Directives from the Guardian* (New Delhi: bahá'í Publishing Trust), s. 86-87.

[78] 'Abdu'l-Bahá, *Anföranden i Paris*, 12 januari 1913.

‘Abdu’l-Bahá lämnar inget tvivel om vikten av meditation som ett verktyg för andlig tillväxt:

”Man kan inte beteckna någon varelse ’människa’ som saknar denna förmåga till meditation. Utan den skulle hon endast vara ett djur, lägre än vild-djuren. Genom förmågan till meditation uppnår människan evigt liv. Genom den emottar hon den Helige Andens andedräkt – Andens gåva förlä-nad under reflektion och meditation.”^[79]

Och Bahá'u'lláh har sagt att *”En timmes reflektion är att föredra framför sjuttio år av from tillbedjan”*^[80]

Bahá’í-skrifterna låter oss förstå att Manifestationens ord och läror utgör en befrämjande inriktning för meditation. Samtidigt som individen ges stor frihet angående bön, föreslår de likaledes att Manifestationens böner är särskilt användbara för att etablera av en andlig förbindelse mellan människans själ och den gudomliga anden. Bön definieras som konversation eller gemenskap med Gud:

”Bönens visdom är att skapa en förbindelse mellan tjänaren och den Sanne, eftersom i bönens tillstånd vänder sig människan med hela sitt hjärta, hela sin själ och sitt anlete mot Hans höghet den Allsmäktige och söker Hans förening och önskar Hans kärlek och medkänsla. Den största lyckan för en älskare är att samtala med sin älskade och den största gåvan för en sökare är att bli förtrolig med föremålet för hans längtan. Därför är den högsta önskan för varje själ som är dragen till Guds konungarike att finna tillfälle att be och bönfalla vid ocean av hans yttrande, godhet och generositet.”^[81]

‘Abdu’l-Bahá har på andra ställen förklarat att den anda i vilken man ber är den viktigaste aspekten av bön. Ett rituellt rabblande av ord eller tanklös upprepning av stavelser är inte bön. Dessutom föreskriver bahá’í-skrifterna för den andligt sökande att göra hela sitt liv, inklusive sin yrkesverksamhet, till en handling tillbedjan:

”I bahá’í-läran räknas konst, vetenskap och hantverk som tillbedjan. En människa prisar Gud som till det bästa av sin förmåga framställer en bit brevpapper, samvetsgrant, koncentrerar alla sina krafter på fulländning. Kort sagt, alla insatser som människan gör av hela sitt hjärta är tillbedjan, om det är föranlett av det högsta motivet och viljan att tjäna mänskligheten.

^[79] ‘Abdu’l-Bahá, *Anföranden i Paris*, 26 december 1912.

^[80] *Visshetens bok*, Nr. 267. Dessa starka uttalanden av Bahá'u'lláh och ‘Abdu’l-Bahá om meditation bör dock inte tas till intäkt för en absolut tro på människans intuitiva krafter. Se not 45.

^[81] ‘Abdu’l-Bahá, *Den gudomliga levnadskonsten*, 6:7, s. 46.

Således är tillbedjan att tjäna mänskligheten och sörja för folkens behov. Tjänande är bön ...”^[82]

Således är det andan och motivet för tjänande av andra som utgör det externa verksamma verktyget för andlig utveckling. För att fullfölja målet om andlig utveckling måste därför en fortsatt hög motivation upprätthållas. I detta hänseende är bön, meditation och studier av Manifestationens ord är viktiga.

”Det första man bör göra är att förvärva en längtan efter andlighet och sedan leva livet! Lev livet! Lev livet! Sättet att förvärva denna längtan är att meditera över det kommande livet. Studera de heliga orden, läs Bibeln och läs de heliga böckerna, studera särskilt Bahá'u'lláhs heliga yttranden. Ägna mycket tid åt bön och meditation. Då kommer du att känna stor längtan, först då kan du börja leva livet!”^[83]

Medan kvaliteten och mognaden av ens förhållande till andra förblir det bästa måttet på andliga framsteg och tillväxt är förvärvandet av en sådan förmåga för mogna relationer i huvudsak beroende på ett intensivt inre liv och självutveckling. Dessutom upplevs individens handlingar både av dem själva och av andra, medan det inre livet upplevs av individen och är därmed mer korrekt ”dennes”. Förnimmelsen av den ”mystiska känslan som förenar människan med gud” blir den andliga sökarens mest värdefulla erfarenhet. Det är den delen av andlighet som finns i hjärta och själens centrum.

I denna inre dimension blir andlighet en typ av dialog mellan den mänskliga själen och den gudomliga andan som kanaliseras genom manifestationen. Det är inom denna subjektiva men ändå verkliga dimension av inre andlighet som vi finner passionen, andens förhärligande, liksom de förfärliga men ändå på något sätt värdefulla stunderna av förtvivlan, i yttersta hjälplöshet och nederlag, i skam och ånger. Det är här som man lär sig vissa djupa kunskaper som endast personliga erfarenheter kan ge om existensens grundprincip att den absoluta och översinnerliga guden som vägleder och övervakar vårt öde är oändligt kärleksfull och barmhärtig.

^[82] ‘Abdu’l-Bahá, *Den gudomliga levnadskonsten*, 11:18, s. 99.

^[83] ‘Abdu’l-Bahá, *Bahá’í Magazine*, vol. 19, no. 3, 1928.

III. Andlighetens kollektiva dimension

1. Den individuella tillväxtens sociala väv

Fram tills nu har vi i vår diskussion betraktat den andliga tillväxtprocessen i huvudsak som individuell, en process som åstadkommer förändringar inom individen och på beteendet i den sociala och fysiska miljö. Det är dock uppenbart att individuell andlig tillväxt inte kan ske i ett vakuum. Den sker inom ramarna för ett specifikt samhälle som säkerligen kommer att ha stort inflytande på individens strävan efter andlighet. Det finns faktiskt många intrikata, subtila och komplexa interaktioner mellan varje samhälle och de individer som de består av. Dessa interaktioner framkallar ömsesidig påverkan som verkar på beteendets, livserfarenhetens och medvetandets olika nivåer. Därför är det mer rätt att betrakta den andliga tillväxtprocessen som en socialt organiskt process med flera identifierbara relaterade komponenter. Några av dessa är: (1) Individuella komponenter, som har varit i fokus för diskussionen i föregående avsnitt, (2) en kollektiv eller global komponent, som innefattar utveckling av samhället som helhet och (3) en interaktiv komponent, förhållandet mellan individ och samhälle. I detta avsnitt kommer den global och interaktiva dimensionen av den andliga tillväxtprocessen kortfattat undersökas.

Bahá'í-skrifterna klargör att precis som individens existens i grunden har ett andligt syfte, så har också samhället ett andligt existensberättigande. Samhällets andliga syfte är att tillhandahålla optimal miljö för individernas fullständiga och adekvata andliga tillväxt och utveckling i samhället. Enligt bahá'í uppfattning skall alla andra aspekter av social evolution, såsom tekniska innovationer, institutionella strukturer, procedurer för beslutsfattande och myndighetsutövning, grupp interaktioner och liknande bedömas positivt eller negativt beroende på huruvida de bidrar till eller hindrar målet att främja en gynnsam miljö för andlig tillväxt.

Ett sådan samhällsuppfattning och dess innebörd är förvisso ett radikalt avsteg från den vanliga uppfattningen att samhället främst utgör ett medel för ekonomisk aktivitet som tillhandahåller de materiella villkoren. Men denna allmänna ståndpunkts inneboende begränsningar blir uppenbara när man reflekterar över att naturen själv redan tillhandahåller de grundläggande materiella villkoren. Därför kan tillhandahållandet av sådana villkor knappast vara det grundläggande syftet för det mänskliga samhället, för samhället blir då i bästa fall överflödigt och möjligen skadligt.

Naturligtvis är ekonomisk verksamhet en viktig del av samhällets funktion eftersom en viss nivå av materiellt välstånd och stabilitet befrämjar andlig tillväxt. En social miljö där stora delar av befolkningen svälter eller bor under andra extrema förhållanden är knappast en miljö som är gynnsam för dess medlemmars fullständiga och adekvata andliga utveckling, även om andlig tillväxt kan ske under sådana förhållanden. En bra, välorganiserad och effek-

tiv ekonomi kan tjäna till att befria människan, åtminstone delvis, från ett enahanda och omåttligt arbete och därmed ge tid för högre intellektuella och konstnärliga strävanden.

En annan andlig konsekvens av ekonomisk verksamhet är att den kräver intensiv mänsklig interaktion och medför därför många utmaningar och möjligheter som är nödvändiga för att stimulera deltagarnas andliga tillväxt. Det är en marknadsplats där frågor som rättvisa, medkänsla, ärlighet, tillit och självuppoftning bli en levande verklighet och inte bara abstrakt filosofi. Vi kan därför inte helt glömma samhällets ”yttre” dimension på grund av vår upptagenhet med vår grundläggande andliga tillväxt. Om samhällets rådande strukturer och beteendemässiga normer hindrar eller motverkar andlig tillväxt kommer individen hindras i sin personliga utveckling. Undantagsvis kommer den moraliska hjälten lyckas förändra sitt liv mot alla odds, men majoriteten kommer så småningom ge vika för de rådande negativa influenserna.

Ett av de viktigaste kännetecknen på personlig andlig mognad är ett högt utvecklat socialt samvete. Den andligt sinnade individen har blivit intensivt medveten om de många sätt som man är beroende av samhället och har en stark känsla av socialt åtagande. Samhällen drar således nytta av sina andliga individer på grund deras förmåga till osjälviskt tjänande av det gemensamma eftersom deras särskilda talanger och förmågor är relativt välutvecklade. Samtidigt som enskilda andliga sökare relativa beroende av samhället främjar deras ödmjukhet, bidrar deras energi och ansträngning till de sociala problemenens lösning, hjälper till att undvika att den (nödvändiga) uppmärksamhet det ger deras inre andliga kamp leder till en ohälsosam grad av självupptagenhet. Bahá'u'lláh har sagt att individen, i sin strävan efter andlighet, bör vara aktivt engagerad i behoven i det samhälle de bor och att *”alla människor har skapats för att föra vidare en ständigt framåtskridande civilisation.”*^[84]

2. Enhet

I vår diskussion av principerna för individuell andlig tillväxt, har vi sett att vissa attityder och beteendemönster leder till andlig tillväxt medan andra inte. På samma sätt främjar vissa sociala normer och olika typer av sociala strukturer den andliga tillväxtprocessen medan andra inte gör det. Ett av de grundläggande dragen i bahá'í-tron är att dess läror omfattar detaljerade föreskrifter om sociala strukturer och deras relation till den andliga tillväxtprocessen. Generellt sett lär Bahá'u'lláh att i allmänhet är de sociala och ekonomiska strukturer som främjar samarbete och enighet gynnsamma för den andliga tillväxtprocessen medan de strukturer som bygger på konkurrens, konflikter, makt lystnad och sökande efter dominans är förödande för tillväxten. Den enhet som förespråkas av Bahá'u'lláh är inte endast en formell sammanställning av olika delar, utan är en organisk enhet baserad på den an-

^[84] *Axplock*, Nr. 109:2.

dliga kvalitén i relationen mellan grupper och mellan individer som arbetar i en viss grupp. Det är inte heller en enhetlighet och homogenitet, utan en ”*enhet i mångfald*”, en enhet i vilken de samarbetsvilliga delarnas särskilda förmågor respekteras på ett sätt som möjliggör för dessa förmågor att bidra till hela enheten snarare än att förringa dem som så ofta sker när det gäller sociala strukturer som bygger på konkurrens och sökandet efter dominans.

Bahá'ís fokus på enhet och den uppmärksamhet som bahá'í-skrifterna ger den andliga tillväxtprocessens sociala och kollektiva dimension är förmodligen bahá'í-trons mest utmärkande bidrag till mänsklighetens gemensamma andliga medvetande, för den andliga tillväxtprocessen individuella dimensionen har varit en del av varje uppenbarelsereligion. Vissa uppenbarelser, till exempel Jesus och Buddhas har fokuserat nästan uteslutande på individer. Andra uppenbarelser som Moses och Muhammed, har behandlat den sociala dimensionen i högre grad, gett lagar som styr grupperns beteende såväl som enskilda individer. Men när det gäller bahá'í-tron, ser vi kanske för första gången i religionshistorien den andliga tillväxtprocessen i hela sin kollektiva dimension.

3. Social evolution – världsordning

Enligt bahá'í uppfattningen utgör hela mänskligheten en organisk enhet som gemensamt har genomgått en tillväxtprocess liknande den för individen. Precis som individer uppnår sin mognad i etapper, gradvis utvecklar sina förmågor och utvidgar omfattningen av sina kunskaper och förståelse, har mänskligheten gått igenom olika stadier i den än så länge oavslutade processen att uppnå sin gemensamma mognad. Enligt Bahá'u'lláh, har varje uppenbarelse tilldragelse möjliggjort för mänskligheten att ta vissa steg framåt i sin tillväxt. Naturligtvis har varje uppenbarelse, generellt sätt, bidragit till mänsklighetens andliga medvetenhet genom att återupprepa och utveckla de eviga andliga sanningar som är själva grunden för vår mänskliga existens. Men Bahá'u'lláh bekräftar att förutom det rent allmängiltiga och den allmänna funktion gemensam för alla uppenbarelser, har varje uppenbarelse sin speciella funktion genom vilken de har sin särskilda och unika roll att spela för den andliga tillväxtprocessen. Följande är några av de sätt som uppenbarelsens två dimensioner beskrivs i bahá'í-skrifterna:

”De gudomliga religionerna innefattar två typer av förordningar. Först de som är grundläggande eller Guds ords andliga läror. Det är tron på Gud, förvärvandet av dygder som kännetecknar en fullkomlig människonatur, berömvärd moral, förvärvande av gåvor och frikostigheten som flödar från den gudomliga strålgansen, kort sagt, förordningar som berör moralens och etikens område. Det är den grundläggande aspekten i Guds religionen och detta är av den största vikt eftersom kunskap om Gud tillhör människans grundläggande behov ... Detta är den viktigaste grunden i alla gudomliga religioner, själva realiteten, gemensam för alla ... För det andra: lagar och förordningar som är tillfälliga och icke-grundläggande. Dessa

berör mänskliga affärer och relationer. De är tillfälliga och kan komma att ändras beroende på tidens och platsens fordringar.^[85]

”Guds avsikt med att sända Sina Profeter till människorna är tvåfaldig. Den första är att befria människobarnen från okunnighetens mörker och leda dem till den sanna insiktens ljus. Den andra är att tillförsäkra människosläktet fred och lugn och tillhandahålla alla medel genom vilka detta kan uppnås.^[86]

”Dessa Guds Uppenbarare har alla en tvåfaldig ställning. Den ena är den av ren ogripbarhet och väsentlig enhet. ... Om du betraktar dem med urskiljande ögon skall du se dem alla vistas i samma tabernakel, sväva i samma himmel, sitta på samma tron, uttala samma ord och förkunna samma Tro. ... Den andra ställningen är den av åtskillnad och tillhör skapelsens värld och dess begränsningar. I detta avseende har varje Guds Uppenbarare sin särskilda personlighet, ett bestämt förelagt uppdrag, en förutbestämd uppenbarelse och speciellt fastställda begränsningar. Var och en av dem är känd under ett särskilt namn, kännetecknas av en bestämd egenskap, utför en fastställd uppgift och är anförtrodd en viss uppenbarelse.^[87]

Bahá'u'lláh liknar sin ”speciella uppenbarelse” med mänsklighetens livs gemensamma övergång från tonåren till mogenhetsåldern. Han hävdar att mänsklighetens sociala historia, från dess primitiva början till bildandet av små sociala grupper fram till i dag, representerar för mänskligheten stadierna spädbarnsår, barndom och tonår. Mänskligheten står nu på tröskeln för sin mognad och världens nuvarande turbulens och oroligheter är analogt med turbulensen i det slutgiltiga stadiet före mogenhetsåldern i en individs liv.

”De långa tiderna av spädbarnsår och barndom genom vilka människosläktet har varit tvungen att passera har klingat av i bakgrunden. Mänskligheten upplever nu ett upprorslarm, undantagslöst förknippade med det mest turbulenta skedet av sin utveckling, tonåren, när ungdomens impulsivitet och dess häftighet når sin höjdpunkt och gradvis måste ersättas av lugn, vishet och mognad som karakteriserar mogenhetens stadium.^[88]

”Principen om mänsklighetens enhet – det centrum runt vilket alla Bahá'u'lláhs läror kretsar – är inte bara ett utbrott av okunnig känslolöshet eller ett uttryck för vag och from förhoppning ... Dess budskap är inte bara tillämpligt för individer utan berör i huvudsak själva naturen av de rela-

[85] ‘Abdu’l-Bahá, *Faith For Every Man* (London: bahá'í Publishing Trust, 1972), s. 43.

[86] *Axplock*, Nr. 34:5.

[87] *Axplock*, Nr. 22:2, 3, 4.

[88] Shoghi Effendi, *The World Order of Bahá'u'lláh* (Wilmette: Bahá'í Publishing trust, 1955), s. 202.

tioner som måste vara bindande för alla de stater och nationer som är medlemmar av den mänskliga familjen ... Det innebär en organisk förändring av dagens samhällsstruktur, en förändring som världen ännu inte har upplevt ...

Det utgör fulländningen av mänsklig utveckling – en utveckling som har haft sin tidigaste barndom i familjelivets födelse, dess senare utveckling i uppnåendet av stam solidaritet, vilket i sin tur ledde till grundandet av statsstater och senare expanderande till inrättandet av oberoende och suveräna nationer.

Principen om mänsklighetens enhet, som proklamerats av Bahá'u'lláh, betyder intet mer eller mindre en högtidlig försäkran om att uppnåendet av det sista steg i denna häpnadsväckande evolutionen är inte bara nödvändig utan oundvikligt, att dess förverkligande närmar sig med stormsteg och att ingen makt som inte är född av Gud kan lyckas etablera den.”^[89]

Eftersom Bahá'u'lláh formulerade sitt grundläggande budskap, att vara realiseringen av världsenhet, innehåller Hans läror detaljerade förslag för inrättande av institutioner och sociala former som befordrar målen, exempelvis föreslår han inrättandet av en världslagstiftande församling och en världsdombstol som högsta instans för alla tvister mellan nationer. Han föreslår införande av ett universellt hjälpspråk, allmän obligatorisk utbildning i enligt med principen om jämlikhet mellan könen och ett ekonomiskt system som skall eliminera extrem fattigdom och rikedom. Alla dessa institutioner och principer anser han vara nödvändigt för att bygga upp ett samhälle som uppmuntrar och befrämjar dess medlemmars fulla andliga tillväxt.

”Framväxten av ett globalt samhälle, medvetenheten om världsmedborgarskap, grundandet av en världscivilisation och en världskultur – som alla måste synkronisera med utvecklingen av det inledande skedet i bahá'í-erans gyllene tidsålders – bör anses vara för mänskligheten, genom själva sin natur, så långt som det rör detta planetariska liv, den bortresta gränsen för det mänskliga samhällets organisation, även av individens vilja, nej resultat av en sådan fulländningen måste verkligen fortsätta i oändlighet att göra framsteg och utvecklas.”^[90]

Det nya system som Bahá'u'lláh föreställde sig benämnde han ”*världsordning*”. Bahá'ier anser att inrättandet av denna nya *världsordning* slutgiltigt vara det enda svaret på strävan efter andlig tillväxt. Om det mänskliga samhällets stabilitet, harmoni och moraliskt progressiva karaktär inte är tryggad, kommer individens mål att uppnå andlig utveckling vara otillfredsställt och livets grundläggande syfte blir därigenom underminerat.

^[89] Shoghi Effendi, *The World Order of Bahá'u'lláh* sid 42-43.

^[90] Shoghi Effendi, *The World Order of Bahá'u'lláh* s. 163.

Förändringen av fokus, som är ett resultat av detta globala perspektiv på den andliga tillväxtprocessen, är koncist och tydligt uttryckt av Shoghi Effendi:

”... livets syfte för en bahá’í är att främja mänsklighetens enhet. Våra livs hela syfte hänger samman med alla människors liv, vi söker inte en personlig frälsning utan en allomfattande ... Vårt mål är att frambringa en världscivilisation som i sin tur kommer påverka individens karaktär. Det är på sätt och vis den omvända kristendomen som började med den individuella enheten och genom det nått ut till alla människors liv.”^[91]

4. Bahá’í-samfundet

Den sociala strukturen och de beteendemässiga normerna i dagens samhälle är till stor del de som vi har ärvt från det förflutna. För det mesta har de inte blivit medvetet valda genom någon gemensam avsiktlig process, utan har snarare utvecklats som svar på olika tillfälliga och ibland motstridiga krav. De flesta har säkert inte valts enligt kriterier för att främja den andliga tillväxten.

Särskilt i den industrialiserade västvärlden, men även i tekniskt sett mer primitiva samhällen, är de nuvarande sociala former till stor del baserade på konkurrens och härskar strukturer. Sådana sociala former tenderar att främja splittring, konflikter, aggressivt och maktlystet beteende och överdriven upptagenhet av rent materiell framgång. Följande stycke från Bahá'u'lláhs skrifter förmedlar kraftfullt de destruktiva effekterna som mänskligheten har lidit av till följd av dessa sociala former och beteendemönster:

”Inom enhetens sfärer råder enhet i rang och ställning. Det leder till sakens upphöjelse, dess prisade bland alla folk. Ändå sedan sökandet efter företräden och skillnader har gjort sig gällande, har världen blivit ödelagd. Den har blivit öde. De som har druckit från det gudomliga yttrandets ocean och fäst blicken vid härlighetens rike borde uppfatta sig själva vara på samma nivå som andra och ha samma ställning. Skulle denna fråga bli definitivt etablerad och slutgiltigt påvisad genom Guds kraft och makt, skulle världen bli som Abhá-paradiset.

Människan är verkligen ädel, eftersom var och en är en skattkammare för Guds tecken. Men icke desto mindre är en svår överträdelse att anse sig själv vara överlägsen i kunskap, lärande eller dygd eller upphöja sig själv eller söka företräden. Stor är sällheten för dem som är utsmyckade med denna enhets ornament och nådigt har bekräftas av Gud.”^[92]

Från Bahá'u'lláhs bestämda påstående att enhet är en nödvändig social grund för andlig tillväxt, följer att vi nu lever i ett samhälle som till stor del är likgilt-

^[91] Shoghi Effendi, citerad i *The Spiritual Revolution* (Thornhill, Ontario: Canadian Bahá’í Community, 1974), p. 9.

^[92] Citat ur brev från Universella Rättvisans Hus, publicerad i Bahá’í Kanada, juni 1978, s. 3.

tigt för och på många sätt är skadligt för den andliga tillväxtprocessen. De historiska händelserna under 1900-talet och våra dagliga livs moraliska kvalité ger kraftfulla bekräftelser av denna hypotes. De sociala strukturerna i dagens samhälle utgör spår av tidigare former som kan ha varit bra för att stimulera viss typ av tillväxt under mänsklighetens tidigare andliga utvecklings stadier, men som nu har överlevt sig självt.

Denna situation utgör naturligtvis ett stort problem för varje person som är seriös i sin strävan efter andlig tillväxt. Även om man godtar Bahá'u'lláhs modell för världen och är villig att sträva efter att förverkliga mänsklighetens bästa förhoppningar, hur kan man framgångsrikt bedriva den andliga tillväxtprocessen i en miljö som är så likgiltiga för den?

Svaret som bahá'í-tron erbjuder detta dilemma är bahá'í-samfundet. Bahá'u'lláh har inte bara erbjudit en vision och ett hopp för framtiden, han har även etablerat en levande gemenskap som redan i grunden fungerar enligt enhets principen. Detta samfund är tänkt som en prototyp eller ett embryo för ett framtida världssamhälle. Genom att delta gemenskapen finner individer sig vara i stånd att utveckla sina andliga förmågor på ett betydande sätt, även om det omslutande samhället i stort förblir ointresserat av tillväxtprocessen. Bahá'ier utgör bahá'í-samfundet som Bahá'u'lláh etablerade ett värdefullt och nödvändigt verktyg under denna övergångsperiod från den gamla till den nya sociala ordningen. På samma gång är tillväxt och utveckling av bahá'í-samfundet en del av världsordningens gradvisa etableringen. Dessutom fungerar bahá'í-samfundet som en enhet och som en konstruktiv kraft i en större gemenskap som stimulerar hela samhällets rörelse mot enhet.

Individens deltagande i bahá'í-samfundet är inte passivt. Det finns inga präster, prästerskap eller kyrklig hierarki inom bahá'í-tron. Andlig tillväxt är en egen initierad process med eget ansvar och individens deltagande i bahá'í-samfundet minskar inte på något sätt deras ansvar för sin personliga utveckling.

För att mer klart förstå hur deltagande i bahá'í-samfundet främjar andlig utveckling, låt oss för ett ögonblick fokusera på de andligt negativa dragen i det moderna samhället. Det är i kontrasten mellan bahá'í-samfundet grundat på sammanhållning och samarbete och det större samhället som bygger på konkurrens och sökandet efter dominans som vi kan få insikt om den andliga tillväxtprocessen interaktiva dimensionen.

Kärnan i förhållandet mellan individ och det samhälle som man tillhör är att individen är starkt motiverad att lyckas enligt de rådande normerna för framgång i samhället. Säkerhet, status, materiellt välstånd, social acceptans och godkännande är de ting som individen får från samhället och framgång med att tillfredsställa samhällseliga normer ger dessa belöningar. Samhället önskar individens produktiva ansträngningar, dennes samarbete och stöd i

förverkligandet av gemensamma mål. Samhället utgör både incitament och hot för att förmå individen att acceptera sociala normer och mål.

Att säga att en individ accepterar samhällets normer och mål innebär att man använder sin förståelse förmåga för att lära sig de färdigheter som behövs för framgång. Man måste även odla de känslomässiga mönster, attityder och ambitioner som kännetecknar socialt framgångsrika individer i samhället. Slutligen måste man agera på ett sätt som leder till framgång. Ett sådant beteendemönster innebär produktion vissa varor eller tjänster samt en viss typ av relation till andra medlemmar i samhället.

Normerna för det moderna industrialiserade samhället kretsar till stor del kring materiell framgång genom konkurrens, sökandet efter dominans och makt. Målet är oftast en hög grad ekonomisk produktivitet i kombination med en hög rankning och status i den sociala hierarkin. För att lyckas måste individen lära sig de färdigheter och tekniker som gör det möjligt att utkonkurrera andra och att få makt över dem. Man måste lära sig att manipulera, kontrollera och dominera andra. De kunskaper som är användbara för dessa ändamål är ofta diametralt motsatta den typ av kunskap som är involverad i den andliga tillväxtprocessen. Vi har tidigare sett att självkännedom som motsvarar kunskap om Gud innebär att man vet hur man underordnar sig Guds vilja. Individen måste lära sig att bli ett medvetet redskap för den kraft som är ens moraliska och andliga högre. Så gott som samtliga färdigheter man utvecklar i strävan efter social framgång i ett maktorienterad samhället blir meningslösa och i själva verket till förfång för andlig tillväxt. I det moderna samhället står därför den andligt utvecklade individen inför ett dilemma. Man kommer antingen bli en delad personlighet, som under en del av tiden försöker vara andlig och som under den återstående tiden manipulera andra eller man kommer slutligen tvingas välja mellan de två målen social framgång och andliga framsteg.^[93]

Det är inte bara utvecklingen av kunskapsförmågan som blir förfalskad av en strävan efter konkurrensmässig framgång, utan även hjärtats förmåga för medkänsla. Man måste ständigt prioritera sina egna behov och önsknings och blir alltmer okänslig för andras behov. Äkta medkänsla och kärlek för andra individer kommer att undergräver viljan att dominera andra eftersom sådana empatiska känslor leder till att vi identifierar oss med andra och upplever de dominerades känslor.

Att ge och ta emot kärlek är en ömsesidig eller symmetrisk relation. Det är en positiv och tillfredsställande upplevelse för båda parter. Dominans är dock

^[93] Framgång i strävan efter dominans måste särskiljas från framgång i strävan efter högklassighet. Att sträva efter högsta kvalitet är starkt uppmuntrat i bahá'í-skrifterna. Att de två strävandena är olika och konkurrensmässigt i strid med andra är inte nödvändig för att uppnå högklassighet, är viktiga andliga och psykologiska insikter.

asymmetriskt, vilket ger positiva känslor och en känsla av lycka för den som dominerar, men allmänt negativa, nedtryckta, förbittrade och självför-ringande känslor för den dominerade. Det är därför logiskt och psykologiskt omöjligt att försöka dominera någon som vi verkligen älskar, eftersom empatiskt känslor av kärlek låter oss känna de obehagliga känslorna av dominans och denna erfarenhet undergräver vår vilja att bli ett medvetet verktyg som framkallar sådana negativa känslor hos någon som vi älskar och respekterar.

Med andra ord, vi kan inte vara framgångsrika i konkurrens med andra utan att såra dem och vi kan inte medvetet skada andra om vi älskar dem. Det är alltså lätt att se hur en person som tillägnar sig framgång i konkurrensen med andra kommer att bli allt mer fjärrad från både sig själv och andra. Hans hjärta blir förtvinat och hårt. Utvecklingen av hans förmåga för medkänsla kommer att bli återhållen och förvrängd.

Viljans förmåga missbrukas även i strävan efter makt och dominans. Den är vänd utåt mot andra och mot dem snarare än att vara vänd inåt mot självbemastrande och självdominans. Viljan kommer att används till att motsätta oss andra, begränsa deras handlingsmöjligheter, snarare än att utveckla jagets egna förmåga i strävan efter andlighet och förträfflighet.

Förträfflighet representerar självutveckling, jagets förmåga och kvalitéternas blomning. Det innebär att jämförelser av våra resultat vid olika tillfällen och under olika omständigheter (så kallad ”*självjämförelse*”). Men konkurrens och makt sökande bygger på jämförelser med andras prestationer. Sådana jämförelser brukar antingen leda till medelmåttighet, arrogans, outvecklad potential och orealistiskt låga, självförväntningar eller också till depression, svartsjuka, aggressivt beteende och orealistiskt höga självförväntningar, beroende på förmågan hos dem med vilka vi väljer att jämföra oss. Inget av detta leder till förträfflighet.

I strävan efter makt, tenderar vi att manipulera andra, vi använder dem som medel för våra syften. Det här är motsatsen till – det rätta, Guds avsedda vilja uttryckt i handling – att tjäna andra och handla mot dem på ett sätt som bidrar till deras andliga framsteg. Det faktum att en hög grad av utveckling går hand i hand med ett osjälviskt tjänande av samhället och denna sanna självutveckling gör oss säkra på vår identitet. Det ger oss inre frid och självförtroende. Dessutom har vi mer att ge andra och vårt tjänande är därför mer värdefullt och mer effektivt.

Således förstärker andlighet och strävan efter förträfflighet varandra medan maktkamp och konkurrensen är skadlig för båda. Strävan efter dominans kan stimulera en utveckling av ”*vinnare*”, men en sådan utveckling sker ofta på bekostnad av andra och samhället som helhet. Och även för *vinnarna*, ger det ofta en instabil, artificiell och obalanserad utveckling.

Ett samhälle som bygger på enhet, samarbete och ömsesidigt stöd gör det möjligt för alla att utöva andlighet och förträfflighet och samtidigt bidra betydelsefullt till själva samhället. Precis som kärlek är tillfredsställande för både givaren och mottagaren är likaledes enhet fördelaktigt för både för samhället och de enskilda medlemmarna i samhället. Det är en interaktiv dimension av den andliga tillväxtprocessen.

Enhet, samarbete och gemenskap utgör normer och mål för bahá'í-samfundet och utgör grunden för dess institutioner. Därför tillfaller alla andliga förmåner som härrör från ett samhälle som bygger på enhets principen dem som deltar i bahá'í-samfundet. Det är först och främst en förening av människor som också är engagerade i den självmedvetna, självinitierade andliga tillväxtprocessen. Eftersom det inte finns två människor som har exakt samma erfarenheter eller som har uppnått en identisk nivå av utveckling inom alla livets områden får de enskilda deltagare mycket stimulans och hjälp av andra. När man står inför en andlig kris i sitt personliga liv, kan man oftast finna dem som redan mött en liknande kris som kan ge goda råd och kärleksfull uppmuntran. Vi klarar därför många svårigheter som under andra omständigheter skulle ha nedslagit oss till en sådan grad att vi skulle övergett kampen för andlig tillväxt. Vi uppnår därmed en högre utvecklingsnivå än vad som skulle ha varit fallet om vi hade varit förutan en sådan hjälpsam förening och gemenskap.

Den på samma gång, ömsesidiga och inbördes beroende karaktären av föreningen som bygger på enhet innebär att förhållandet till gemenskapen inte är enkelriktad. Individen är inte en passiv mottagare av andliga råd från experter utan har möjligheter att bidra till andras och samfundets tillväxt. Våra egna egenskaper, erfarenheter och åsikter respekteras och värderas av andra. Vi är ständigt uppmanade att offra rent egoistiska intressen på tjänandes väg. Detta fungerar som en kontroll av stolthet och arrogans. Eftersom uppriktigt motiverat tjänande av andra är den andliga tillväxtprocessens verkliga frukt, förses individen nästan dagligen med konkreta situationer som möjliggör för dem att bättre utvärdera graden av den andlig utveckling de har uppnått.

Den andliga sökaren i begrundande isolering kan lätt falla offer för subtila fallgropar av andligt högmod. Upptagen av sin föreställning av sina inre mentala processer, kan man snabbt förvärva en självgenererade illusionen att man har uppnått en hög grad av andlig utveckling. Konstant och kraftfullt engagemang i en hårt arbetande gemenskapen kan bidra till att skingra sådana inbillningar.

Deltagande i bahá'í-samfundet möjliggör att man kan förvärva vissa färdigheter som inte lätt kan erhållas någon annanstans. Till exempel, grunden för gruppens beslutsfattande inom bahá'í-tron är samråd, en process som

involverar uppriktiga men kärleksfulla uttryck av åsikter från de inblandade på en grundval av absolut jämlikhet. Samråd innebär en subtil och mångfacetterad andlig process, tid och ansträngning behövs för att fullända den. Likaså involverar valprocessen i bahá'í-samfundet många unika aspekter som inte kommer att diskuteras inom ramen för den här texten.

En annan viktig dimension av bahá'í är dess mångfald och universalitet. Man uppmanas att nära associera med människor från alla sociala, kulturella och etniska bakgrunder. I samhället i stort tenderar vårt umgänge att baseras på homogenitet, vi umgås med de människor som vi känner oss mest bekväma med. Om huvuddelen av vårt umgänge är baserat på den grundvalen kommer det bli svårt för oss att upptäcka våra subtila fördomar och egna illusoriska föreställningar. Våra vänner kommer att vara de som överensstämmer med falska så väl som sanna aspekter av vår personlighet. Den ofantliga mångfalden inom bahá'í-samfundet gör upptäckten av fördomar och självbedrägeri mycket enklare.

Således ser bahá'í-tron den andliga tillväxten processen både som kollektiv och individuell. Den kollektiva dimensionen innefattar principer genom vilka det mänskliga samhället kan struktureras och ordnas för att optimera andlig och materiell välfärd och tillhandahålla en sund tillväxt miljö för alla dess individer. Individerna bär det primära ansvaret för sin egen tillväxt process och för att skapa en enad och sund social miljö för alla. Detta innebär att arbeta för etablerandet av en världsenhet. Det innebär speciellt ett aktivt deltagande i bahá'í-samfundets liv, fastän det bara utgör en del av hela samhället, verkar det redan på grundval av enhets principer och syftar till att förverkliga dem gradvis i samhället.

IV. Sammanfattning och slutsatser

Enligt bahá'í uppfattning, är andlighet en process av fullständig, adekvat, tillbörlig och harmonisk utveckling av varje människas andliga förmåga och kollektivet för människor. Dessa andliga förmågor är en icke fysisk, odelbar och evigt bestående enhets förmågor kallad själen. Varje individs själ, med sina särdrag, bildas vid den fysiska kroppens befruktning. Den andliga utvecklingsprocessen är evig, fortsätter i andra dimensioner av existens efter den fysiska kroppens död. Kroppen och dess fysiska förmåga tjänar som instrument för den andliga tillväxtprocessen under perioden för sitt jordiska liv när kropp och själ är sammanlänkade med varandra.

Alla människors från början givna förmågor, både fysiska och andliga, är goda och kan potentiell befördrar den andliga tillväxtprocessen. Det finns dock en viss spänning mellan kroppens fysiska behov och själens metafysiska behov. Fysiska behov och önskningar måste därför vara disciplinerade (inte undertryckta) om de skall kunna bidra till den andlig utvecklingsprocessen på ett verkningsfullt sätt. Genom missbruk eller felaktig utveckling av hennes från början givna förmågor kan människan förvärva onaturliga eller omåttliga förmågor och behov som är skadliga för den andliga tillväxtprocessen.

Bland de grundläggande andliga förmågor att bli utvecklade är förståelsen eller kunskapsförmågan, hjärtat eller förmågan för medkänsla och viljan, som representerar förmågan att initiera och stödja åtgärder. I det inledande skedet av den andliga utvecklingsprocessens barndomen är individen är i första hand en passiv mottagare av en pedagogisk process som initierats av andra. När individen i tonåren uppnår sin fysiska förmågas fulla utveckling, blir man en aktiv och självansvarig förvaltare av sin egen tillväxt.

Målet för kunskapsförmågans utvecklingen är förverkligandet av sanningen, vilket betyder det som är i överensstämmelse med verkligheten. Den ultimata verkligheten att känna till är Gud och den högsta formen av kunskap är kunskapen om Honom. Gud är den självmedvetna och intelligent kraft (skaparen) ansvarig för människan och hennes utveckling. Denna kunskap om Gud tar sin form i ett särskilt slag av självinsikt som gör att individen blir ett medvetet, villigt och intelligent instrument för Gud och Hans syften.

Målet för utvecklingen av hjärtats förmåga är kärlek. Kärlek representerar den energi som krävs för att fullfölja målet för den andliga utvecklingen. Det upplevs som en stark attraktion till och tillgivenhet till Gud och de lagar och principer som Han har etablerat. Det yppar sig också som en attraktion till andra och i synnerhet till den andliga potentialen som de har likt varelser som oss själva. Kärlek skapar därmed inom oss viljan att bli instrument för andras tillväxt.

Målet för utvecklingen av viljans förmåga är tjänande av Gud, av andra och oss själva. Tjänande realiserar genom att en viss typ av avsikt (god vilja) som dramatiseras genom lämpliga handlingar (goda gärningar). Alla denna grundläggande förmåga måste utvecklas systematiskt och samtidigt för annars kommer falsk eller felaktig utveckling (oandlighet) bli resultatet.

Våra villkor under perioden för vårt jordiska liv är att vi har direkt tillgång till den materiella verkligheten men bara indirekt tillgång till den andlig verkligheten. Det rätta förhållandet till Gud är därför att erkänna och acceptera Manifestationen eller den profetiska gestalten som är en övernaturlig varelse sänd av Gud i syfte att utbilda och instruera mänskligheten. Dessa Manifestationer är länken mellan den synliga materiella världen och den osynlig verkligheten, men ytterst den mer verkliga andliga verklighetens värld. Erkännandet av Manifestationen och lydnad till lagar som de uppenbarar utgör en grundläggande förutsättning för den andliga tillväxtprocessens framgångsrika fullföljande.

Människosläktet utgör en organisk enhet vars grundläggande komponenter är individer. Mänskligheten genomgår en gemensam andlig evolution analog med individens egen tillväxtprocess. Gudsmanifestationernas periodiska framträdande är drivkraften bakom denna sociala utvecklingsprocess. Det mänskliga samhället är för närvarande i ett kritiskt stadium, övergången från tonåren till vuxen ålder eller mognad. Det ändamålsenliga uttrycket för denna ännu inte uppnådda mognad är ett enat globalt samhälle baserat på en världshövding, avskaffande av fördomar och krig och inrättandet av rättvisa och harmoni bland nationer och världens folk. Bahá'u'lláhs uppenbarelses särskilda mission är att ge grunden för denna nya världsordning och en moralisk impuls för att verkställa denna övergång i mänsklighetens gemensamma liv. Att verksamt förhålla sig till detta skede i samhällets utveckling är avgörande för att framgångsrikt fullfölja den andliga tillväxtprocessen i våra egna liv. Framför allt är deltagande i det världsomfattande bahá'í-samfundet till stor hjälp i detta avseende.

Sålunda är den individuella och den gemensamma andliga tillväxtens grunddrag som återfinns i bahá'í-skrifterna. Utan tvekan är det som återstår att bli upptäckt och förstått i Bahá'u'lláhs omfattande uppenbarelse oändligt mycket större än vad vi nu kan förstå och ännu större än vad vi har kunnat diskutera i denna text. Men det enda intelligenta svar på den insikt om vår relativa okunskap är inte att passivt vänta på en framtid då dessa långtgående innebörder kommer bli uppenbara, utan snarare att agera kraftfullt och beslutsamt på grundval av vår begränsade förståelse. Utan ett sådant gensvar på Bahá'u'lláhs uppenbarelse kommer vi aldrig komma till den punkt där vi kan tränga in i den andliga tillväxtprocessen mer subtila och djupare dimensioner.

Ingen sann kunskap är rent intellektuell, men andlig kunskap är unik i vidden i sin erfarenhetsmässiga dimension, den måste upplevas för att bli en del av

oss. Ingenstans framträder denna sanningen tydligare än i det kortfattade och kraftfulla slutordet i *Bahá'u'lláhs Förborgade ord*:

”Jag bär vittnesbörd, o, vänner, om att ynnesten är fullbordad, bevisföringen fullkomnad, beviset fastställt och vittnesbördet bestyrkt. Låt nu se vad edra bemödanden på avskiljandets stig skall komma att uppenbara.”^[94]

Fotnoter

^[94] Bahá'u'lláh, *Förborgade Ord*, från den avslutande texten.